דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך אונד קאָסטעט נור:
נאנצ-יעהריג 8 גולדען, האלב-יעהריג 4 גולדען, פיערטעל-יעהריג 2 גולדען.

Neue Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פ ייטאג
אונד קאָסטעט
פיר עסטערייכ-אונגארן
נאנציעהריג . . . 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג . . . 4 גולדען ע. וו.
פיערטעליעהריג . 2 גולדען ע. וו.
פיר'ס איינלאנד
נאנציעהריג 10 גולד.— ק. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— הר. ע. וו.
פיערטעליעה' 2 גולד.50 ק. ע. וו.

נייע יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג
פרענומעריר'ן.
דער פרענומעראציאנס-פרעמין בע-ציינט פיר דעם עסטאנע דעם ערסטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין דער בוכהאנדלונג דעם מאָריץ בוריאן,
בודא-פעסט (מאראקקאנערהויף)
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-אנס-גלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 10, ערסטער יאהרגאנג. פעסט, מאָנטאג כ"ד איר התרמ"ד. Budapest, den 19. Mai 1884.

עד הנה עזרנו ה'!

ביז היערהער האט אונס נאָטט געהאָלפען!

מיט איננרנסטער, פריידינסטער געגונטהואונג רופען וויר אויס: „ביז היערהער האט אונס נאָטט געהאָלפען"!

ווייר האבען דיא ערהעבענדע געגונטהואונג, שאָן יעטצט בייא פערזענדונג דער „נומ-מער 10" דער פאָן אונס גערינדעטען „נייען יידישען פעסטער צייטונג" אונזערען געשעטצ-טען לעזערן דיא ערפרייליכע מיטטהיילונג צו מאכען, דאס ביינגען זאָלך קורצער צייט דיא טהיילנאהמע זאָ פיעלייטיג אונד זאָ לעבהאפט זיך צייגען, דאס דער פאָרטבעשטאנד אונ-זערעס אונטערנעהמענס, מיט נאָטטליכער הילפע, אלס פאָללקאָממען געזיכערט ערשיינט.

ווייר האבען דיא איבערצייגונג געוואָننען, דאס ווייר עס מיט איינעם אינטעללינע-טען פובליקום צו טהון האבען, וועלכעס דען ווערטה איינעס וואהרהאפט נוטען בלאטטעס אנצוערקענענען אונד צו ווירדיגען ווייס.

ווייר האבען עס ביז יעטצט שאָן בעוויזען, דאס ווייר אויף איינע געוויסענהאפטע ר ע דא קט י אָ ן אונד אד מי נ יס ט ר אַ צ י אָ ן דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג" דאס נראָסטע געוויכט לעגען, אונד דאס ווייר נערנע אללען נערעכטען ווינשען אונ-זערער געשעטצטען אבאָننענטען נאך מאָגליכקייט צו ענטשפרעכען זוכען.

נאך בעגרינדונג דער גענעמוערטיגען, אויס דעם לעבען גענעראָפענען נאָ-וועללע, ווירד איינע צווייטע ערצעהלונג פאָלגען, אויס דער פערדער דעם בעריהמטעסטען יידישען דיכטערס דער גענעגוואָרט, וועלכע דיא איינפאכען זיטטען, דיא איינפאכע לעבענס-ווייזע אונזערער פאָרפאהרען צו ענדע דעם פאָרינען יאהרהונדערטס אין אונזידערשטעהליך אנציעהענדער ווייזע שילדערן ווירד.

דיא גענעגוואָרטיגע „נוממער 10" פערזענדען ווייר נאָך אממער נאך אללען ריכטונגען הין אלס „פראָבע-בלאטט". עס איזט אבער אויך דיא לעטצטע נוממער, וועלכע אויך ניכט-אבאָننענטען ערהאלטען. דיא „נייע יידישע פעסטער צייטונג" האט נונמעהר אים אינ-אונד אויסלאנדע איינע פערבריטונג געפונדען, וויא געוויס קיין אנדערעס יידישעס אונטער-נעהמען יע אים שטאנדע וואר, אין זאָלך קורצער צייט אויף איינען דער-ארטיג גלענצענדען ערפאָלג הינצו-ווייזען! ווייר האלטען אונס גונס עהר איבערצייגט, דאס יעדער פריינד איינעס וואהרהאפט נוטען בלאטטעס זיך אלסבאלד אום דיא פאהנע דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג" שאארען אונד אונטער דיא נראָסע אנצאהל אונזערער אבאָننענטען איינטרעטען וויירד! ווייר אונזערערזייטס ווערדען דיעזע אללגעמיינע בעטהיילינונג ווירדיגען, אינדעם ווייר אונאבלעססיג בעשטרעבט זיין ווערדען, אונזער בלאטט צו פערפאָללקאָממנען, צו פערנראָסערן, אונד וואָ מאָגליך אין איין יידישעס טאגע-בלאטט צו אומוואנדעלן.

נאָטט האט אונס ביז היערהער געהאָלפען; ער זייא אויך אין ציקונפט אונזער אללער הילפע אונד שוטץ!

בודא-פעסט, 19-טען מאי 1884.

פיר דיא אדמיניסטראציאָן: מאָריץ בוריאן.

פיר דיא רעדאקציאָן: מ' עהרענטהייל.

אללגעמיינע ראבבינער-פערזאמלונג.

— צור בעקעמפפונג דער אנטי-סעמיטען. —

דיא אנטי-סעמיטישע שטראָמונג האט בע-קאָנטליך אים דייטשען ריייכע איהרען אנפאנג גע-נאָממען, אָבגלייך דער אנטי-סעמיטיסמוס שפעטער אין רוסלאנד, אין רומעניען אונד בייא אונס אין אונ-גארן גראָסערע פערווייסונגען אנגערייכטעט האט, אלס אין זיינער אורשפרינגליכען דייטשען הייממאטה. אום אלזאָ דאס איבעל אן דער וואורצעל צו פאססען, זאָ איזט עס געוויס אם צווועקמעסיגסטען, דאס מאן דעם אנטי-סעמיטיסמוס עבען אין דייטשלאנד קרעפ-טיג ענטגעגענטרעטע אונד איהם דיא וואפפען ענט-ריייסע, מיט וועלכער ער, וויא פאָן איינעם „באזען גייסטע" בעזעסען, יודען אונד יודענטהום ווייטהענד איבערפיעל!

אונד מיט וועלכען וואפפען בעקעמפפטע דענן דער אנטי-סעמיטיסמוס דאס יודענטהום? — מיט דען וואפפען דער פערלייומדונג, דער שמוטצינס-טען פערדעכטיגונג, דער גראָבליכסטען פערלאָגענ-הייט! דיא אנטי-סעמיטען בעהויפטעטען נעמליך, דאס דיא יידישע רעליגיאָן דען יודען בעפעהלע, דיא אנהענגער אנדערער קאָנפעסיאָנען צו האססען, צו בעטריגען אונד צו אונטערדריקען; זיא זאגטען: דאס יודענטהום זייא פאָלל האס אונד ראכע-זוכט גענען אללע, דיא זיך ניכט איהם אנשליעסען, זאָנדערן איינער אנדערען קאָנפעסיאָן אנגעהאָרען; דיא יודען, דיא אויס איהרער רעליגיאָן זאָלך פערדערב-ליכע לעהרען שאפפען, קאָننען אللזאָ קיין מיטגע-פיהל פיר דיא בירגער אנדערער קאָנפעסיאָנען האבען; זיא קאָننען קיינע פאטערלאנדס-ליעבע בעזיטצען, אונד האבען דענן אויך קיין אנדערעס שטרעבען, אלס אויף קאָסטען אנדערער, וועלכע זיא בעטריגען, בעוואוכערן אונד אויספלינדערן, זיך צו בערייכערן; דערארטיגע מענשען זינד אבער דער עמאנציפאציאָן אונווירדיג; מאן דארף איהנען קיינע פאָליטישע אונד בירגערליכע גלייכשטעללונג איינ-ריימען, דא זיא, זאָבאלד זיא צור מאכט געלאנגען, ניכט בלאָם איהרע מיטבירגער, זאָנדערן אויך דען שטאאט, דען זיא ניכט ליעבען, אין געפאהר שטורצען! . . .

זאָ אונגעפעהר לויטען דיא פערלייומדונגען אונד אנשווערצונגען, וועלכע דיא אנטי-סעמיטען גענען יודען אונד יודענטהום זייט עטווא צוויי יאה-רען מיט אממער שטייגענדער פרעכהייט פער-קינדען. אונד מאן מוס ליידער איינגעשטעהען, דאס ניכט בלאָם דער דוממע פאָבעל, ניכט בלאָם דער נידערריגע פאָלקס-הייפע, פאָן דיעזען פערדעכטיגונ-גען צום אונפערזאָהנליכען, ווייטהענדען יודענ-האס זיך הינרייסען לייעס. ליידער זינד אין רוסלאנד אונד אין רומעניען אויך יענע מענגער, דיא אן דער שפיט-צע דער רעגיערונג שטעהען, פאָם אנטי-סעמיטיסמוס בעטייבט, געפעהרליך פערגיפטעט וואָרדען. נאָך מעהר! זעלבסט פירסט ביסמארק איזט בעקאָননט-ליך פאָם אנטי-סעמיטיסמוס ניכט פרייא געבליעבען, בייא אונס אין אונגארן איזט וואָהל דער שעף דער רעגיערונג, מיניסטער-פרעזידענט קאָלאָמאן פאָן טיסאָ, דען פערברעכעריישען אויס שרייטונגען דער אנטי-סעמיטען מיט קרעפטיגער האנד ענטגע-גענגעטרעטען, דאָך וויילל דיא אפפענטליכע מיינונג עבען ניכט אللע מיטגליעדער דער אונגארי-שען רעגיערונג פאָן אייגעם געוויסען גראדע דעם יודענ-האססעס פריישפרעכען! וואס יעדאָך דיא פאָליטישען בעהארדען אין דען פערשיעדענען קאָ-מיטאטען בעטריפפט, זאָ האטטען ווייר ליידער אין לעטצטערער צייט נור צו טרויריגע בעוויזע ער-האלטען, וויא זעהר פיעלע דערזעלבען דיא אנטי-סעמיטישען וויהלערייען אים געהיימען, מיטאונטער אבער אויך גאנץ אפפענטליך אונטערשטיצטען אונד ערמונטערטען. — אונד עבען היערין לאג זייט יע דיא גראָסע געפאהר דעם אנטי-סעמיטיסמוס, דאס אויך יענע פערזאָהנען פאָן דעמזעלבען אנגעשטעקט וואָרען, דיא איבער דיא ערהאלטונג דעם פריידענס אונטער דען פערשיעדענען אים שטאאטע לעבענ-דען קאָנפעסיאָנען פאָן אמטטוענען צו וואכען העטטען.

יא, ווייר האבען עס היער אין אונגארן זאָגאר ערלעבט, דאס זייטענס דער איסערסט-לינקען גע-ראדעצו דיא פערפפענטליכונג אייגעס „יידישען קאטעכיסמוס" געפאָרדערט וואָרדע, אום קלאָרהייט דאריבער צו געוויننען. וועלכע גרונדזעטצע דאס יודענטהום זיינען בעקעننערן איינשפרעכ אין בעצוג אויף דיא אנהעننער אונד אننעהאָרننען אנדערער קאָننפעסיאָننען. פאָר איننننען מאָننאטען וואָרדע דענ-אויך אין דען פאָליטישען בלעטטערן אים נאמען דער אָרטהאָדאָקסען ראבבינער אונגارנס אייننע דיעס-בעצייגליכע „ערקלערונג" פערפפענטליכט. אָבגלייך דער-דיעזע ערקלערונג פערמאָגע איהרעס אינהאלטעס געאָרننننע וואָר, דיא אننרייפפע אונד פערדעכטיגונ-גען דער אנטי-סעמיטען צו ווידערלעגען, זאָ בלייבט זיא ליידער טראָטצדעם פאסט ווירקننننס-לאָזן. דער גרונד היעפאָן וואָר, ווייל דא ראבב-בינער איننפאך אים נאמען אללער ראבבינער גע-שפראָכען, אָהننע דאס צו דיעזעס צוועקע פאָרערסט איننע לאנדעס-ראבבינער-פערזאמملונג איننבערו-פען וואָרדען וועررע, וועלכע דיעזע ערקלערונג אין אפפענטליכער זיטצונג אונד אין פייער-ליכער ווייזע פעסטגעשטעללט אונד פערקינ-דעט העטטע.

אום זאָ מעהר מיططען ווייר עס מיט פריידינער גענגטהואונג בעגרייפען, דאס אין דייטשלאנד, דער אننגעטליכען הייממאט דעס אנטי-סעמיטיסמוס, עבען יעטצט דיא פאָרברייטונגען געטראָפפען ווערדען צור אבהאלטונג איننער „אללגעמיننען פערזאמم-לונג דער ראבבינער דייטשלאנדס", וועלכע אם 4. אונד 5-טען יוنننننن

בעשטעטיגטע דיעזער מאָנאַרך אם 1-טען יוני 1275 דיא פאָם פאפסט איננאָצענץ V. אם 5-טען יולי 1247 ערלאַסענע „בוללע“ (פעפסטליכע פערפיגונג), אין דער דיא יודען געגען דען פאָרוואורף, דאס זיא אם אָסטער-פעסטע (פסח) כריסטען-בלוט געברוי-כען — אין שוטץ גענאָמען וואורדען. אללין טראָטצדעם אונד אללדעם שטאנד אויך ער בעציג-ליך דער אנערקענונג דער אללגעמיינען מענשען-רעכטע ניכט פיעל האָהער אלס זיינע דאמאליגען ציטגענאָסען. זאָ ערקלערטע ער אין איינער ענט-שליעסונג פאָם 24-זני 1278 דיא יודען אלס אונפעהיג צור בעקליידונג איגענד א ו נ ע ס אָפפענטליכען אמטעס. —

פאסט גלייכצייטיג, נעמליך אים יאהרע 1279, פאנד אין אָפען איינע קרכען-פערזאמملונג שטאטט, אין דער זיך ניכט בלאָס אונגאַרישע, זאָנדערן אויך פאָלנישע קרכען-פירסטען בעטהיליגטען. עס וואור-דען אין דיעזער פערזאמملונג רעכט האַרטע בע-שלוסע געגען דיא יודען געפאסט. זאָ וואורדע אונ-טער אנדערם בעפאָהלען, דאס דיא יודען, דאמיט יעדער זיא אלס זאָלכע ערקענע, איין „ראד פאָן ראָטהעם טוכע“ אויף דעם אָבערקלייד אן דער לינקען ברוסט טראגען זאָללען! — דורך דיעזעס ערקענונגס-צייכען וואָללטע מאן דיא יודען אין אונגארן אונד פאָלען אוים דער כריסטליכען גע-זעללשאפט גענצליך אויסשליעסען. איבריגענס וואר דיעזע אויסשליעסונג אוים דער געזעללשאפט ניכט בלאָס געגען דיא יודען געריכטעט, זאָנדערן אין גלייכעם מאסע אויך געגען דיא מאָהאמעדאנער אונד דיא ניכט-אונירטען גריעכישען קאטהאָליקען.

אינדעם וואָרען אללע דיעזע דריקענדען פער-פיגונגען געגען דיא יודען נאָך איממערהין ערטרעג-ליך. ערסט אים 14-טען יאהרהונדערטע בראָך וויי-דערהאָלט איין גרייעזהאפטער אונגליקס-אונטערגאנג דיא יודען לאָז. זאָ פאנדען אים יאהרע 1338 יודענפערפאָלגונגען שטאטט, ווייל זיא אנגעבליך אין איינעם אָרטע איין כריסטליכעס „הייליגען-בילד“ געמארטערט האבען זאָללען. דאס דאס גאנצע נור איינע באזווילליגע פערדעכטיגונג וואר, ליעגט וואָהל אויף דער האנד. — אים יאהרע 1348 בין 1350 וויטהעטע דיא זאָגענאנגטע „שווארצע פעסט“, דיא גאנצע שטעדטע אהרער בעפאָלקערונג בערוביטע. אונד דא הויס עס זאָאָרט: דיא יודען העט-טען דיעזע פורכטבארע קראנקהייט הערויפגע-שוואָרען, אינדעם זיא דיא ברונען פערגיפטעט! אין גאנץ דייטשלאנד וואורדען צו ענער אונגליקליכען צייט דיא יודען אויסגעפילדערט, געמאָרדעט אָדער אוים דעם רייכע געטריעבען. דיא קלייגע יידישע גע-מיינדע אין ווינען עגטליבטע זיך אוים פער-צווייפלונג זעלבסט אין דער סנאגאָגע אונד צוואר אויף אנראטהען איהרעס פראָממען ראבבינערס ר' יונה ז"ל. אין קרעמס, וואָ אינע גראָסערע יידישע געמינדע בעשטאנד, וואורדע דיעזע פאָם יודען פאָבעל איבערפאָללען. — דאס געזונדעל שטעקטע דיא יידישען הייזער אין בראנד, דער גראָסטע טהייל דער יודען קאָם אין דען פלאַממען אום, אונד איינעם קלייגען טהיילע נור געלאנג עס, זיך דורך דיא פלוכט צו רעטטען. דאמאלס פליכ-טעטען דיא מייסטען יודען אוים דייטשלאנד, אוים עסטערריך אונד אויך אוים אונגארן, דא קאָנג לוד-ווג זיא אוים דעם לאנדע געווייזען, נאך פאָלען, וואָ זיא פאָם קאָנג קאזימיר דעם גראָסען בעגינסטיגט וואורדען. —

אים יאהרע 1389 בראך אין באָהמען נייער-דינגס אין שטורם געגען דיא יודען לאָז. אין גיסט-ליכער צאָג אין פראג מיט איינעם „הייליגען-בילדע“ אם קאטהאָלישען אָסטער-אָנגטאג דורך דיא יודענ-גאססע. יידישע קינדער שפיעלטען עבען אויף דער גאססע מיט זאנד, מיט דעם זיא איינאנדער בעוואר-פען. איינינג זאנד-קאָרנער בעריהרטען דאס קלייד דעם גיסטליכען, אין פאָלגע דעסען זיינע בעגלי-טער זאָ ערביטערט וואורדען, דאס זיא דיא אר-מען יודען-קינדער ערגריפפען אונד אויפ הערצ-לאָזעסטע דורכפרעגלטען. דיא יידישען עלטערן לייפען הערביא, אום איהרע קינדער פאָר וויטע-רען מיסהאנדלונגען צו רעטטען; דאָך דא ערהאָב דער גיסטליכע איין געשריא, דאס זיין „הייליגע-בילד“ דורך דיא יודען ענטווייהט וואורדע! — ער בעהויפטעטע פערנער, דיא יודען העטטען איהן דעראַרט מיט שטיינען בעוואָרפען, דאס ער אוים שרעקען דיא „האָסטיע“ צו באָדען פאָללען לייעס...

(פאָרטזעטצונג פאָלגט)

פערלאָזונג.

דער טהייס-לאָזע.

בייא דער אם 15. מאי פאָרגענאָממענענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פאָלגענדע סעריען נעצאָגען: 16 464 1151 1236 1487 1972 2049 ו' 22 3103 3622 4022. אונד צוואר פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 100,000 גולדען אויף ס' 464 נומ' 83 אונד דיע 2-טע טרעפפער מיט 4500 גולדען אויף ס' 3103 נומ' 48; פערנער געווינגען יע 1000 גול' ס' 16 נו' 59, ס' 2049 נו' 61, ס' 3322 נו' 69 אונד ס' 3622 נו' 87.

אויף אללע איבריגען פערלאָזטען סעריען פאָללט דער נעדיגסטע געווינן פאָן יע 112 גולדען.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

לבן דודתי כ"ה מנחם וואלדנער בעי' נ"י: שמתי לשמיע משלומך הטוב ה' עמך ועם חותנך הנכבד ומשפחתך הוקרה עדי נצח! נומער 4 איזט אבגענאגען. — נאך ט ש ע נ נ ע ר: ווייר האבען יא אין פאָריגער נוממער מיטגעטהיילט, דאס הערר הידלבערג הייר דען טרעפפער דער וואיזענ-הויז-לאָזע געמאכט, דען ער יעדאך מיט הינצו-פיגונג פאָן 1000 גולדען אלס שטיפטונג דיעזער וואהלטהע-טיגען אנשטאלט צוריקגעשפענדעט.

☞ גייא איינטרעטענדע אבאָנענטען ערהאלטען דיא ביזהער ערשיענענען נוממערן מיט דעם אנפאנג דעם „פאָלליעטאָנס“ אינגעטעלטליך נאכגעליעפערט.

☞ דיא רעדאקציאָן אונד אדמיסטראציאָן דער „נייען יידישען פעסטער ציימונג“ בעפינדעט זיך אין דער בוכדרוקעריי דעם הערען מאָרייץ ב ו ד ר י א ן אין בודאפעסט, וואָהין אללע צושריפטען אונד זענדונגען צו אדרעס-סירען זינד. דיא אדרעססע:

Moritz Burian in Budapest

גענינט פאָללקאָממען, אונד איזט איינע גענויערע בעציכונג דיעזער אדרעססע דורכאוים אונגאָהיג.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 15-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענ-מארקטע וואורדען 1493 שטיק גרעס. אונד 1130 קלייג-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 18 שטיק ש ט י ע ר ע, פר שטיק פאָן 100—220 גולדען — 950 אָכסען, דאס פאאר פאָן 180—310 גולד. 350 קוהע, דאס פאאר פאָן 170—320 גול. 227 מעלק-קוהע דאס שטיק פאָן 160—340 גול.; 72 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 140—300 גולד.; 798 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 10 —35 גול. 253 שטיק לעממער, דאס פאאר פאָן 4,—.—9. גולד' 79 שטיק שאפע, דאס פאאר פאָן 14—22 גולדען אָכסען-פלייש 54, — 58. גולד. — קוה-פלייש 53.—57. גולד. קאלב-פלייש 60—64 גולד. — אונד ביפפעל-פלייש 49—53 גולד. פרייזע פער 100 קילאָ.

פרעסבורגער שאפ-מארקט פאָם 15-טען מאי. דער אויפטריעב בעטרוג 969 שטיק. עס וואי-דען פאָלגענדע פרייזע ערציעלט: עקספארט-וואארע 46 ביז 48 קר' פער קילאָ, פער פאאר פאָן 18 ביז 28 גול; בראק-שאפע פאָן 40 ביז 42 קר' פער קילאָ. פער פאאר פאָן 12 ביז 16 גולד' נעשאָרענע צינאיא 21 גולד' פער פאאר.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 14. מאי 1884.

הערמאנגשטאדט:	24	87	77	79	84
לעטבערג:	40	31	44	25	82
פראג:	12	53	44	54	48

פיר דיא רעדאקציאָן פערא נטוואָרטליך: מ' עהרענטהייל.

וויכטיג פיר רעגאליען-פעכטער.

רום, שלייוויטץ, טרעבער, ליקערע אונד עסיג

ערצייגט מאן אהנע אפפאראט בילליגסט מיט דען עפפענצען אונד אעטהעריש אָלען פאָן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפעסט, טאבאק-גאססע, גגענאיבער דעם איזראעליטישען טעמפעל.

אָפפעריירט פערנער: הייזענבלאזע, וויינבא-קעטס, גליצערין, עגנטזייערונגס-פלוהער עצט.

אָפפעריירט פערנער: הימבעריזאפט אונד צוט-ראָגען-זאפט פיר גאזעע-פיללונג.

מאנזיפולאציאָנס-בוכער אין אללען שפראָ-כען גראטיס.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

וויצען (ניי ער) פר. הקטאָליטער		פר. הקטאָליטער	פרוכט		פר. הקטאָליטער	
נאָרד-אונגאַרישער	75		קאָרן	—	70	8.05 — 8.35
„	76		נעדסער מאלץ		64	7.75 — 8.10
„	77		„ פוטער		62	7.10 — 7.50
„	78		האפער		40	7.15 — 7.50
„	79		קוקורוץ באנאטער		75	6.30 — 6.35
„	80		אנזעלע		73	6.25 — 6.30
„	81		הירזע		—	7.— — 7.50
פעסטער-באָדען	75		וויצען	פער הערכסט פריס-אהר		9.56
„	76	9.55 — 9.60				9.25
„	77	9.65 — 9.70				—.—
„	78	9.75 — 9.80	קוקורוץ			6.32
„	79	9.90 — 9.95	נעדסע			6.90
„	80	10.— — 10.05	האפער			6.49
„	81					—.—
מהיים	75		רעפס			13.60
„	76	9.65 — 9.70				
„	77	9.75 — 9.80				
„	78	9.85 — 9.90				
„	79	9.95 — 10.—				
„	80	10.05 — 10.10				
„	81					
וויסענבורגער	78	9.55 — 9.60				
„	77	9.65 — 9.70				
„	78	9.75 — 9.80				
„	79	9.90 — 9.95				
„	80	10.— — 10.05				
„	81					

זאק-מעהל		קר. פל.
נומער	0	18.30
„	1	17.80
„	2	17.30
„	3	16.60
„	4	16.—
„	5	15.20
„	6	14.40
„	7	13.40
„	8	12.50
„	8½	10.90

דער זאק צו 100 קילאָגראַם מיט זאק פרייא באהן.

שפיריטוס: אלטע מעפאָרע פרעפרעפע . . 32.25
„ נייע „ קאָרשאָפפעל . . 28.75

קורז-טאבעללע פאָם 15. מאי

געלד-קורז	קר.	פל.
וילנער-אשיג	—	100
רוקאשען	5	71
עסטערייך-אונגארישע 8 גולדען נאָלד-		
שטיק (20 פראנקס)	9	65
נאפאָלעאָנדאר	9	65
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59	55
20 מארק-שטיקע	11	91
פאפיר-רובעל	123	25

לאָזע.		
1854-ער 4-פערצענטיג שטאאטס-לאָזע	124	25
1860-ער „ נאנצע	136	40
רעטטע „ האלבע	144	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173	75
רעטטע „ 50 „	173	50
באָדע רעגענשטיינער	37	—
פרייבורגער לאָזע	23	25
קרעדיט-לאָזע	177	50
קלאָר-לאָזע צו 40 גולדען	41	50
באגיראישע פפפ-פאָרט-לאָזע	115	—
אינזברוקער לאָזע	—	20
טרקלעווישע לאָזע צו 10 גולדען	19	50
קראָקויער לאָזע „ 20 „	17	50
אָטנער לאָזע „ 40 „	44	—
מאלאָ-לאָזע „ 40 „	39	—
וויאלאָפ-לאָזע „ 10 „	19	—
מאלאָ-לאָזע „ 10 „	54	—
וארצבורגער לאָזע „ 20 „	22	—
מס.-נעזואאס לאָזע „ 40 „	47	75

לאָזע.		
מאנזילוס לאָזע צו 20 גולד.	23	—
פריינסער לאָזע „ 100 „	130	25
רעטטע „ 50 „	65	—
וואלדשטיין-לאָזע „ 20 „	29	—
וויגיסגרעץ „ „ 20 „	38	60
אונגארישע-פרעמיום-לאָזע צו 100 גולד.	118	—
מאריינטאל-לאָזע	117	50
וויענערלאָזע.	128	—

וועדטד-פאפיערע		
אונגארישע נאלרענטע 6%	122	30
רעטטע „ צו 4%	92	45
אונגארישע פאפיער-רענטע	89	15
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	101	75
שטמפטער באנאטער	101	50
וויענערגרייטע	100	25
נאלרעיטע	100	75
בוקאָוויגא	—	97
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	142	50
וויינגערטענס-אנלעהונג-אנלעהענען	98	—
פאפיערענע דער אונגארישען באנק-		
קרעדיט צו 5 אייזענבאהן פרעצענט	101	75
דער אונגארישען הויפטבאנק צו		
5½ פרעצענט.	101	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באנק-		
קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פרעצענט	101	50
דער אסס-באנען	87	—
„ נאָרד-אסס-באנען	163	25

Budapest, 1884. Eigenthum und Druck v. MORITZ BURIAN.

Für die Redaction verantwortlich: M. EHRENTHEIL.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך אונד קאָסטעט נור:
נאנצ-יעהריג 8 גולדען, האלב-יעהריג 4 גולדען, פיערטעל-יעהריג 2 גולדען.

Neue Jüdische Pester Zeitung.

נייע יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פ ייטאג
אונד קאסטעט
פיר עסטערריך-אונגארן
נאנציעהריג . . . 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג . . . 4 גולדען ע. וו.
פיערטעליעהריג . . 2 גולדען ע. וו.
פיר'ס איוסלאנד
נאנציעהריג 10 גולד.— ק. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— הר. ע. וו.
פיערטעליעה' 2 גולד.50 ק. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען מאג
פרענומעריר.
דער פרענומעראציאנס-פרייז בע-ציינט מיט דעם עסטאנע דעם ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין דער בוכהאנדלונג דעס מאריץ בוריאן,
בודא-פעסט (מאראקקאנערהוף)
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-פרייז-געלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 10, ערסטער יאהרגאנג. פעסט, מאָנטאג כ"ד אייר התרמ"ד. Budapest, den 19. Mai 1884.

עד הנה עזרנו ה'!

ביז היערהער האט אונס גאָטט געהאָלפען!

מיט איננינסטער, פריידינסטער געגענוואהונג רופען וויר אויס: „ביז היערהער האט אונס גאָטט געהאָלפען"!

ווייר האבען דיא ערהעבענדע געגענוואהונג, שאָן יעטצט בייא פערזענדונג דער „נומ-מער 10" דער פאָן אונס גענרינדעטען „נייען יידישען פעסטער צייטונג" אונזערען געשעטצ-טען לעזערן דיא ערפרייליכע מיטטהיילונג צו מאכען, דאס בינגען זאָלך קורצער צייט דיא טהיילנאהמע זאָ פיעלפאיטיג אונד זאָ לעבהאפט זיך צייגטע, דאס דער פאָרטבעשטאנד אונ-זערעס אונטערנעהמענס, מיט נאָטטליכער הילפע, אלס פאָלקאָממען געזיכערט ערשיינט.

ווייר האבען היעדורך דיא איבערצייגונג געוואָנגען, דאס ווייר עס מיט אייגען אינטעללינע-טען פובליקום צו טהון האבען, וועלכעס דען ווערטה איינעס וואהרהאפט גוטען בלאטטעס אנצוערקענגען אונד צו ווירדיגען ווייס.

ווייר האבען עס ביז יעטצט שאָן בעוויזען, דאס ווייר אויף איינע געוויסענהאפטע ר ע د א ק צ י אָ ן אונד אד מ י נ י ס ט ר א צ י אָ ן דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג" דאס נראָסטע געוויכט לעגען, אונד דאס ווייר גערנע אללען גערעכטען ווינשען אונ-זערער געשעטצטען אבאָנענטען נאך מאָגליכקייט צו ענטשפרעכען זוכען.

נאך בעגרינדונג דער גענעמוערטיגען, אויס د ע س ל ع ب ع ن גענעהמיגטען נאָ-וועללע, ווירד איינע צווייטע ערצעהלונג פאָלגען, אויס דער פערדער דעס בעריהמטעסטען יידישען דיכטערס דער גענעגוואָרט, וועלכע דיא איינפאכען זיטטען, דיא איינפאכע לעבענס-ווייזע אונזערער פאָרפאהרען צו ענדע דעס פאָרינען יאהרהונדערטס אין אונווידערשטעהליך אנציעהענדער ווייזע שילדערן ווירד.

דיא גענעגוואָרטיגע „נוממער 10" פערזענדען ווייר נאָך איממער נאך אללען ריכטונגען הין אלס „פראָבע-בלאטט". עס איזט אבער אויך דיא ל ע ט צ ט ע נוממער, וועלכע אויך ניכט-אבאָנענטען ערהאלטען. דיא „נייע יידישע פעסטער צייטונג" האט גונמעהר אים אינ-אונד אויסלאנדע אייגע פערבריטונג געפונדען, וויא געוויס קיין אנדערעס יידישעס אונטער-נעהמען יע אים שטאנדע וואר, אין זאָ לך קורצער צייט אויף אייגען דער-ארטיג נ ל ע נ צ ע נ د ע ן ע ר פ אָ ל ג הינצו-ווייזען! ווייר האלטען אונס גונס עהר איבערצייגט, דאס יעדער פריינד אייגעס וואהרהאפט גוטען בלאטטעס זיך אלסבאלד אום דיא פאהנע דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג" שאארען אונד אונטער דיא נראָטע אנצאהל אונזערער אבאָנענטען אינטרעטען ווירד! ווייר אונזערערזייטס ווערדען דיעזע אללגעמיינע בעטהיילינונג ווירדיגען, אינדעם ווייר אונאבלעססיג בעשטרעבט זיין ווערדען, אונזער בלאטט צו פערפאָללקאָממנען, צו פערגראָסערן, אונד וזאָ מאָגליך אין איין יידישעס ט אָ ג ע-ב ל אָ ט ט צו אומוזאנדעלן.

גאָטט האט אונס ביז היערהער געהאָלפען! ער זייא אויך אין צוקונפט אונזער אללער הילפע אונד שוטץ!

בודא-פעסט, 19-טען מאי 1884.

פיר דיא אדמיניסטראציאָן: מאָריץ בוריאן.

פיר דיא רעדאקציאָן: מ' עדערענטהייל.

אללגעמיינע ראבבינער-פערזאמملונג.

— צור בעקעמפפונג דער אנט-סעמיטען. —

דיא אנט-סעמיטישע שטראָמונג האט בע-קאנגטליך אים דייטשען ריייכע איהרען אנפאנג גע-נאָممען, אָבגלייך דער אנט-סעמ'טיסמוס שפעטער אין רוסלאנד, אין רומעניען אונד בייא אונס אין אונ-גארן גראָסערע פערווייסונגען אנגערייכטעט האט, אלס אין זיינער אורשפרינגליכען דייטשען הייماטה. אום אלזאָ דאס איבעל אן דער וואורצעל צו פאססען, זאָ איזט עס געוויס אם צווייקמעסיגסטען, דאס מאן דעם אנט-סעמיטיסמוס עבען אין דייטשלאנד קרעפ-טיג ענטגעגענטרעטע אונד איהם דיא וואפפען ענט-ריייסע, מיט וועלכער ער, וויא פאָן איינעם „באזען גיסטע" בעזעסען, יודען אונד יודענטהום ווייטהענד איבערפעל!

אונד מיט וו ע ל כ ע ן וואפפען בעקעמפפטע דענן דער אנט-סעמיטיסמוס דאס יודענטהום? — מיט דען וואפפען דער פערלייומדונג, דער שמוטצינס-טען פערדעכטיגונג, דער גראָבליכסטען פערלאָגענ-הייט! דיא אנט-סעמיטען בעהויפטעטען נעמליך, דאס דיא יידישע רעליגיאָן דען יודען בעפעהלע, דיא אנהענגער אנדערער קאָנפעסיאָנען צו האססען, צו בעטריגען אונד צו אונטערדריקען! זיא זאגטען: דאס יודענטהום זייא פאָלל האס אונד ראכע-זוכט גענען אללע, דיא זיך ניכט איהם אנשליעסען, זאָנדערן איינער אנדערען קאָנפעסיאָן אנגעהאָרען! דיא יודען, דיא אויס איהרער רעליגיאָן זאָלך פערדערב-ליכע לעהרען שאפפען, קאָننען אللזאָ קיין מיטגע-פיהל פיר דיא בירגער אנדערער קאָנפעסיאָנען האבען; זיא קאָننען קיינע פאטערלאנדס-ליעבע בעזיטצען, אונד האבען דענן אויך קיין אנדערעס שטרעבען, אלס אויף קאָסטען אנדערער, וועלכע זיא בעטריגען, בעוואוכערן אונד אויספלינדערן, זיך צו בעריייכערן; דערארטיגע מעגשען זינד אבער דער עמאנציפאציאָן אונווירדיג! מאן דארף איהנען קיינע פאָליטישע אונד בירגערליכע גלייכשטעללונג איינ-ריייمען, דא זיא, זאָבאלד זיא צור מאכט געלאנגען, ניכט בלאָם איהרע מיטבירגער, זאָנדערן אויך דען שטאאט, דען זיא ניכט ליעבען, אין געפאהר שטורצען! . . .

זאָ אונגעפעהר לויטען דיא פערלייומדונגען אונד אנשווערצונגען, וועלכע דיא אנט-סעמיטען גענען יודען אונד יודענטהום זייט עטווא צוויי יאה-רען מיט איממער שטייגענדער פרעכהייט פער-קינדען. אונד מאן מוס ליידער איינגעשטעהען, דאס ניכט בלאָם דער דוممע פאָבעל, ניכט בלאָם דער נידרדריגע פאָלקס-הייפע, פאָן דיעזען פערדעכטיגונ-גען צום אונפערזאָהנליכען, ווייטהענדען יודענ-האס זיך הינרייסען לייעס. ליידער זינד אין רוסלאנד אונד אין רומעניען אויך יענע מענגער, דיא אן דער שפיט-צע דער רעגיערונג שטעהען, פאָם אנט-סעמיטיסמוס בעטייבט, געפעהרליך פערגיפטעט וואָרדען. נאָך מעהר! זעלבסט פירסט ביסמארק איזט בעקאנגט-ליך פאָם אנט-סעמיטיסמוס ניכט פריא געבליעבען, בייא אונס אין אונגארן איזט וואָהל דער שעף דער רעגיערונג, מיניסטער-פערזידענט קאָלאָמאן פאָן ט י س אָ, דען פערברעכעריישען אויס שרייטונגען דער אנט-סעמיטען מיט קרעפטיגער האנד ענטגע-גענגעטרעטען, דאָך וויל דיא אפפענטליכע מיינונג עבען ניכט א ל ל ע מיטגליעדער דער אונגארי-שען רעגיערונג פאָן אייגעם געוויסען גראדע דעס יודענ - האססעס פריישפרעכען! וואס יעדאָך דיא פאָליטישען בעהארדען אין דען פערשיעדענען קאָ-מיטאטען בעטריפפט, זאָ האטטען ווייר ליידער אין לעטצטערער צייט נור צו טרויריגע בעוויזע ער-האלטען, וויא זעהר פיעלע דערזעלבען דיא אנט-סעמיטישען ווייהלערייען אים געהיימען, מיטאוגטער אבער אויך גאנץ אפפענטליך אונטערשטיטצטען אונד ערמונטערטען. — אונד עבען היערין לאג זייט יע דיא גראָסע געפאהר דעס אנט-סעמיטיסמוס, דאס אויך יענע פערזאָהנען פאָן דעמזעלבען אנגעשטעקט וואָרען, דיא איבער דיא ערהאלטונג דעס פריעדענס אונטער דען פערשיעדענען אים שטאאטע לעבענ-דען קאָנפעסיאָנען פאָן אמטסווענען צו וואכען העטטען.

יא, ווייר האבען עס היער אין אונגארן זאָנאר ערלעבט, דאס זייטענס דער איסערסט-ליינקען גע-ראדעצו דיא פערפפענטליכונג אייגעס „יידישען קאטעכיסמוס" געפאָרדערט וואָרדע, אום קלאָרהייט דאריבער צו געוויننען, וועלכע גרונדזעטצע דאס יודענטהום זיינען בעקענגערן איינשערפט אין בעצוג אויף דיא אנהענגער אונד אנגעהאָריגען אנדערער קאָנפעסיאָנען. פאָר אייننגען מאָנאטען וואָרדע דענן אויך אין דען פאָליטישען בלעטטערן אים נאמען דער ארטהאָדאָקסען ראבבינער אונגארן אייגע דעוס-בעציגליכע „ערקלערונג" פערפפענטליכט. אָבגלייך דענ-ען מיט איממער שטייגענדער פרעכהייט פער-קינדען. אונד מאן מוס ליידער אייننגעשטעהען, דאס ניכט בלאָם דער דوممע פאָבעל, ניכט בלאָם דער נידרדריגע פאָלקס-הייפע, פאָן דיעזען פערדעכטיגונ-גען צום אונפערזאָהנליכען, ווייטהענדען יודענ-האס זיך הינרייסען לייעס. ליידער זינד אין רוסלאנד אונד אין רומעניען אויך יענע מענגער, דיא אן דער שפיט-צע דער רעגיערונג שטעהען, פאָם אנט-סעמיטיסמוס בעטייבט, געפעהרליך פערגיפטעט וואָרדען. נאָך מעהר! זעלבסט פירסט ביסמארק איזט בעקאנגט-ליך פאָם אנט-סעמיטיסמוס ניכט פריא געבליעבען, בייא אונס אין אונגארן איזט וואָהל דער שעף דער רעגיערונג, מיניסטער-פערזידענט קאָלאָמאן פאָן ט י س אָ, דען פערברעכעריישען אויס שרייטונגען דער אנט-סעמיטען מיט קרעפטיגער האנד ענטגע-גענגעטרעטען, דאָך וויל דיא אפפענטליכע מיינונ-גען ניכט א ל ל ע מיטגליעדער דער אונגארי-שען רעגיערונג פאָן אייגעם געוויסען גראדע דעס יודענ - האססעס פריישפרעכען! וואס יעדאָך דיא פאָליטישען בעהארדען אין דען פערשיעדענען קאָ-מיטאטען בעטריפפט, זאָ האטטען ווייר ליידער אין לעטצטערער צייט נור צו טרויריגע בעוויזע ער-האלטען, וויא זעהר פיעלע דערזעלבען דיא אנט-סעמיטישען ווייהלערייען אים געהיימען, מיטאוגטער אבער אויך גאנץ אפפענטליך אונטערשטיטצטען אונד ערמונטערטען. — אונד עבען היערין לאג זייט יע דיא גראָסע געפאהר דעס אנט-סעמיטיסמוס, דאס אויך יענע פערזאָהנען פאָן דעמזעלבען אנגעשטעקט וואָרען, דיא איבער דיא ערהאלטונג דעס פריעדענס אונטער דען פערשיעדענען אים שטאאטע לעבענ-דען קאָנפעסיאָנען פאָן אמטסווענען צו וואכען העטטען.

יא, ווייר האבען עס היער אין אונגארן זאָנאר ערלעבט, דאס זייטענס דער איסערסט-ליינקען גע-ראדעצו דיא פערפפענטליכונג אייגעס „יידישען קאטעכיסמוס" געפאָרדערט וואָרדע, אום קלאָרהייט דאריבער צו געוויننען, וועלכע גרונדזעטצע דאס יודענטהום זיינען בעקענגערן איינשערפט אין בעצוג אויף דיא אנהענגער אונד אנגעהאָריגען אנדערער קאָנפעסיאָנען. פאָר אייننגען מאָנאטען וואָרדע דענן אויך אין דען פאָליטישען בלעטטערן אים נאמען דער ארטהאָדאָקסען ראבבינער אונגארן אייגע דעוס-בעציגליכע „ערקלערונג" פערפפענטליכט. אָבגלייך דיעזע ערקלערונג פערמאָגע איהרעס אינהאלטעס געאייننגעט וואר, דיא אننגרייפפע אונד פערדעכטיגונ-גען דער אנט-סעמיטען צו ווידערלעגען, זאָ בליעב זיא לייدער טראָטצדעם פאָסט ווייר קוننגס-לאָז. דער גרונד היעפאָן וואר, ווייל דא ראבב-בינער איינפאך אים נאמען אללער ראבבינער גע-שפראָבען, אָהנע דאס צו דיעזעס צווייקע פאָרערסט אייגע לאנדעס-ראבבינער-פערזאמملונג איינבערו-פען וואָרדען ווערע, וועלכע דיעזע ערקלערונג אין אָ פ פ ע נ ט ל י כ ע ר זיטצונג אונד אין פייער-ל י כ ע ר ווייזע פעסטגעשטעללט אונד פערקונ-דעט העטטען.

אום זאָ מעהר מיططען ווייר עס מיט פריידיגער גענוגטהואונג בעגריסען, דאס אין דייטשלאנד, דער אייגענטליכען הייماט דעס אנט-סעמיטיסמוס, עבען יעטצט דיא פאָרבעריייטונגען געטראָפפען ווערדען צור אבהאלטונג אייגער „אללגעמיינען פערזאמם-לונג דער ראבבינער דייטשלאנדס", וועלכע אם 4. אונד 5-טען יונ י אין דער רעזידענצ-שטאדט דעס דייטשען ריייכעס, אין ב ע ר ל י ן, שטאטט-פינדען זאָלל!

דיא אין מאגדעבורג ערשיינענדע „איזראעלי-טישע וואָכענשריפט" פערפפענטליכט זאָעבען דאס דיעסבעציגליכע אייגלאדונגס-שרייבען, וועל-כעס פאָן 41 ראבבינען אונטערצייכנעט איזט. אלס צוויעק דער פערזאמملונג ווירד אין דיעזעס אייגלא-דונגס-שרייבען בעצייכנעט: 1) וואהרונג דער עהרע דעס יודענטהומס נאך א ו י س ע ן; — 2) קרעפ-טיגונג דעס רעליגיאָזען זינגעס נאך א י ننع ע ן!

עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס דער ע ר س ט ע פונקט, נעמליך דער עהרע דעס יודענטהומס נאך א و י س ע ן, דען הויפט-צוויעק דער אבצוהאלטענדען פערזאמملונג בילדעט, אום אننגעזיכטס דער אנט-סעמיטישען פערלייم-דונגען אונד אנשווערצונגען דיא ש ט ע ל ל و ن ג גענוי צו בעצייכנען, וועלכע דאס יודענטהום דען בעקעننגערן אנדערער קאָנפעסיאָנען גגענאיבער אייننممט. אונד עבען בעציגליך דיעזעס האָב-וויכ-טיגען פונקטעס איזט אויך בעריייטס דער ענטוואורף יענער „ערקלערונג" פעסטגעשטעללט, וועלכע דער אללגעמיינען דייטשען ראבבינער-פערזאמملונג צור אننאהمע פאָרגעלעגט ווערדען זאָלל. דיעזע ער-קלערונג לויטעט:

בעשטעטיגטע דיעזער מאָנארך אם 1-טען יוני 1275 דיא פאָם פאפסט איננאָצענץ V. אם 5-טען יולי 1247 ערלאסענע „בוללע" (פעפסטליכע פערפיגונג), אין דער דיא יודען געגען דען פאָרוואורף, דאס זיא אם אָסטער-פעסטע (פסח) כריסטען-בלוט געברוי-כען — אין שו ט ין גענאָמען וואורדען. אללין טראָטצדעם אונד אללדעם שטאנד אויך ער בעציג-ליך דער אנערקענונג דער אללגעמיינען מענשען-רעכטע ניכט פיעל האָהער אלס זיינע דאמאליגען ציטגענאָסען. זאָ ערקלערטע ער אין איינער ענט-שליעסונג פאָם 24-זוני 1278 דיא יודען אלס אונפעהיג צור בעקליידונג אורגענד א י נ ע ס אָפפענטליכען אמטעס. —

פאסט גלייכצייטיג, נעמליך אים יאהרע 1279, פאנד אין אָפען איינע קירכען-פערזאמלונג שטאטט, אן דער זיך ניכט בלאָס אונגאריישע, זאָנדערן אויך פאָלנישע קירכען-פירסטען בעטהיליגטען. עס וואור-דען אין דיעזער פערזאמלונג רעכט האַרטע בע-שלוססע געגען דיא יודען געפאסט. זאָ וואורדע אונ-טער אנדערע בעפאָהלען, דאס דיא יודען, דאמיט יעדער זיא אלס זאָלכע ערקענגע, איין „ראד פאָן ראָטהעם טוכע" אויף דעם אָבערקליידע אן דער לינקען ברוסט טראגען זאָללען! — דורך דיעזעס ערקענונגס-ציכען וואָללטע מאן דיא יודען אין אונגארן אונד פאָלען אוים דער כריסטליכען גע-זעללשאפט גענצליך איסשליעסען. איבריגענס וואר דיעזע אויסשליעסונג אוים דער גזעזעללשאפט ניכט בלאָס געגען דיא יודען גערוכטעט, זאָנדערן אין גליכעם מאסע אויך געגען דיא מאָהאמעדאנער אונד דיא ניכט-אונירטען גריעכישען קאטהאָליקען.

אנדעם וואָרען אללע דיעזע דריקענדען פער-פיגונגען געגען דיא יודען נאָך איממערהין ערטרעג-ליך. ערסט אים 14-טען יאהרהונדערטע בראך זיינ-דערהאָלט איין גרייעדאפטער אינגליקס-שטורם גע-גען דיא יודען לאָז. זאָ פאנדען אים יאהרע 1338 יודענפערפאָלגונגען שטאטט, ווייל זיא אנגעבליך אין איינעם אָרטע איין כריסטליכעס „הייליגען-בילד" געמארטערט האבען זאָללען. דאס דאס גאנצע נור איינע באזוויללונג פערדעכטיגונג וואר, לייגט וואָהל אויף דער האנד. — אים יאהרע 1348 בין 1350 ווייטהעטע דיא זאָגענאנגטע „שווארצע פעסט", דיא גאנצע שטעדטע איהרער בעפאָלקערונג בערוכטע. אונד דא הייס עס זאָפאָרט: דיא יו ד ען העט-טען דיעזע פורכטבארע קראנקהייט הערויפגע-שוואָרען, אנדעם זיא דיא ברונען פערגיפטעט; אין גאנץ דייטשלאנד וואורדען צו ענער אונגליקליכען צייט דיא יודען איסגעפעלנדערט, געמאָרדעט אָדער אוים דעם רייכע געטריבען. דיא קלייגע יודישע גע-מיינדע אין ו נ ו ע ן ענטליבטע זיך אוים פער-צווייפלונג זעלבסט אן דער סינאגאגע אונד צווא איך אנראטהען איהרעם פראָממען ראבבינערס ר' י ו נ ה ז"ל. אין ק ר ע מ ס, וואָ איינע גראסערע יודישע געמיינדע בעשטאנד, וואורדע דיעזע פאָם ווילדען פאָבעל איבערפאָללען. — דאס געזונדעל שטעלקטע דיא יודישען הייזער אין בראנד, דער גראָסטע טהייל דער יודען קאָם אין דען פלאָממע אום, אונד איינעם קליינען טהיילע גור געלאנג עס, זיך דורך דיא פלוכט צו רעטטען. דאמאלס פליכ-טעטען דיא מייסטען יודען אוים דייטשלאנד, אוים עסטערריך אונד איך אוים אונגארן, דא קאָנג לוד-וויג זיא אוים דעם לאנדע געוויעזען, נאך פאָלען, וואָ זיא פאָם קאָנג קאזימיר דעם גראָסען בעגינסטיגט וואורדען. —

אים יאהרע 1389 בראך אין באָהמען נייער-דינגס איין שטורם געגען דיא יודען לאָז. איין גייסט-ליכער צאָג אין פראג מיט איינעם „הייליגען-בילדע" אם קאטהאָלישען אָסטער-אָאָנגטאגע דורך דיא יודענ-גאססע. יודישע קינדער שפיעלטען עבען אויף דער גאססע מיט זאנד, מיט דעם זיא איינאנדער בעוואר-פען. איינינג זאנד-קאָרנער בערהרטען דאס קליד דעם גייסטליכען, אין פאָלגע דעסען זיינע בעגלי-טער זאָ ערביטערט וואורדען, דאס זיא דיא אר-מען יודענ-קינדער ערגריפפען אונד אויפ דעם הערצ-לאָזעסטע דורכפרעגלטען. דיא יודישען עלטערן לייפען הערביא, אים איהרע קינדער פאָר ווייטע-רען מיסהאנדלונגען צו רעטטען; דאך דא ערהאָב דער גייסטליכע איין געשרייא, דאס זיין „הייליגענ-בילד" דורך דיא יודען ענטווייהט וואורדע! — ער בעהויפטעטע פערנער, דיא יודען העטטען איהן דעראָרט מיט שטיינען בעוואָרפען, דאס ער אוים שרעקען דיא „האָסטיע" צו באָדען פאללען לייפט...

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

פערלאָזונג.

דער טהייל-לאָזע.

בייא דער אם 15. מאי פאָרגענאָממענענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 16 464 1151 1236 1487 1972 2049 ו 22 3103 3622 4022. אונד צוואר פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 100,000 גולדען אויף ס' 464 נומ' 83. אונד דער 2-טע טרעפפער מיט 4500 גולדען אויף ס' 3103 נומ' 48; פערנער געוויننען יע 1000 גול' ס' 16 נו' 59, ס' 2049 נו' 61, ס' 3322 נו' 69 אונד ס' 3622 נו' 87.

אויף אללע איבריגען פערלאָזטען סעריען פאללט דער געריינגסטע געוויننן פאָן יע 112 גולדען.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

לבן דודתי כ"ה מנחם וואלדנער בעי נ': שמחתי לשמיע משלומך הטוב. ה' עמך ועם חותנך הנכבד ומשפחתך היקרה עדי נצח! נומער 4 איזט אבגענאנגען. — נאך ט ש ע נ ג ע ר: ווייר האבען יא אין פאָריגער נוממער מיטגעטהיילט, דאס הערר הידלבערג הייר דען טרעפפער דער וויאיזנ-הויז-לאָזע געמאכט, דען ער עדאך מיט הונדערט פינונג פאָן 1000 גולדען אלס שטיפטונג דיעזער וואָהלטהע-טיגען אנשטאלט צוריקגעשפענדעט.

☞ נייא איינטרעטענדע אבאָנענטען ערהאלטען דיא בייהער ערשיענענען נומערן מיט דעם אנפאנג דעס „פאָללייטאָנס" אונענטגעלטליך נאכגעליעפערט.

☞ דיא רעדאקציאָן אונד אדמיסטראציאָן דער „נייען יידישען פעסטער צייטונג" בעפינדעט זיך אין דער בוכדרוקעריי דעס הערן מאָרייץ ב ו ד ר י א ן אין בודאפעסט, וואָהין אללע צושריפטען אונד זענדונגען צו אדרעסירען זינד. דיא אדרעסע:

Moritz Burian in Budapest

גענינט פאָללקאָממען, אונד איזט איינע גענויערע בעצייכנונג דיעזער אדרעסע דורכאוים אונגאָהיג.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 15-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענ-מארקטע וואורדען 1493 שטיק גראָס- אונד 1130 קלייפ-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 18 שטיק ש ט י ע ר ע, פר שטיק פאָן 100—220 גולדען — 950 אָכסען, דאס פאאר פאָן 180—310 גולד. 350 קיהע, דאס פאאר פאָן 170—320 גול. 227 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 160—340 גול.; 72 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 140—300 גולד.; 798 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 10 —35 גול. 253 שטיק לעממער, דאס פאאר פאָן 4,—.—9. גולד' 79 שטיק ש א פ ע, דאס פאאר פאָן 14—22 גולדען אָכסען-פלייש 54, — 58. גולד.— קוה-פלייש 53.—57. גולד. קאלב-פלייש 60—64 גולד. — אונד ביפפעל-פלייש 49—53 גולד. פרייזע פער 100 קילאָ.

פ ר ע ס ב ו ר ג ע ר ש א פ-מ א ר ק ט פאָם 15-טען מאי. דער אויפטריעב בעשטאנד 969 שטיק. עס וואר-דען פאָלגענדע פרייזע ערציעלט: עקספאָרט-וואארע 46 ביז 48 קר' פער קילאָ, פער פאאר פאָן 18 ביז 28 גול; בראק-שאפ פאָן 40 ביז 42 קר' פער קילאָ. פער פאאר פאָן 12 ביז 16 גולד' נעשאָרענע צינאיא 21 גולד' פער פאאר.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 14. מאי 1884.

הערמאנגשטאדט:	24	87	77	79	84
לעמבערג:	40	31	44	25	82
פראג:	12	53	44	54	48

פיר דיא רעדאקציאָן פערא נטוואָרטליך: מ' עהרענטהייל.

וויכטיג פיר רעגאליען-פעכטער.

רום, שליוואָוויטץ, טרעבער, ליקערע אונד עסיג

ערצייגט מאן אהנע אפפאראטע בייללינפס מיט דען עפפענצען אונד אעטהעיישען אָלען פאָן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפעסט, טאבאק-גאססע, גגענאיבער דעם איזראעליטישען טעמפעל.

אָפפעריירט פערנער: הייזענבלאָזע, וויינבאָ-קעסט, גלייצערין, עגטזייערונגס-פולווער עצט.

אָפפעריירט פערנער: הימבערזאפט אונד צוקער-ראָגענ-זאפט פיר גאזעע-פיללונג.

מאניפולאציאָנס-בייכער אין אללען שפראכען גראטיס.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען (נייער)	קוואליטעט פר. הקקשל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגאריישער	75	9.30 — 9.35
„	76	9.35 — 9.40
„	77	9.40 — 9.45
„	78	9.45 — 9.50
„	79	9.55 — 9.60
„	80	9.65 — 9.70
„	81	
פעסטער-באָדען	75	
„	76	9.55 — 9.60
„	77	9.65 — 9.70
„	78	9.75 — 9.80
„	79	9.90 — 9.95
„	80	10.— — 10.05
„	81	
מהיים	75	
„	76	9.65 — 9.70
„	77	9.75 — 9.80
„	78	9.85 — 9.90
„	79	9.95 — 10.—
„	80	10.05 — 10.10
„	81	
וויסענבורגער	78	9.55 — 9.60
„	77	9.65 — 9.70
„	78	9.75 — 9.80
„	79	9.90 — 9.95
„	80	10.— — 10.05
„	81	

פרוכט	קוואליטעט פר. הקקשל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70 —	8.05 — 8.35
נעריסע מאלץ	64	7.75 — 8.10
„ פוטער	62	7.10 — 7.50
האפער	40	7.15 — 7.50
קיקוריץ באנאטער	75	6.30 — 6.35
אנדערע	73	6.25 — 6.30
הייזע	—	7.— — 7.50

ווייצען	פער הערבסט	9.56	
	„ פריה-יאהר	9.25	
	„	—.—	
קוקורוץ	„	6.32	
נעריסע	„	6.90	
האפער	„	6.49	
	„	—.—	
רעפס	„	13.60	

זאק-מעהל		קר. פל.
נומ'ר	0	18.30
„	1	17.80
„	2	17.30
„	3	16.60
„	4	16.—
„	5	15.20
„	6	14.40
„	7	13.40
„	8	12.50
„	9½	10.90

דער זאק צו 100 קילאָגראמם		
מיט זאק פרייא באהן.		
שפיריטוס: אלטע פעפפערמינטע		32.25
„ נייע „ קאראפפעל		28.75

קורז-טאבעללע פאָם 15. מאי

געלד-קורז	קר.	פל.
וילבער-אשיא	100	—
דוקאטען	5 71	
עסטערייכ-אונגארישע 8 גולדען נאלד-		
שטיק (20 פראנקס)	9 65	
נאפאָלעאָנדאר	9 65	
דייטשע ריינסבאנקנאטען	59 55	
20 מארק-שטיקע	11 91	
פאטער-הובעל	123 25	

לאָזע	קר.	פל.
1854-ער 4-פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	124 25	
1860-ער „ נאנצע	136 40	
רעטטע „ האלבע	144 50	
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173 75	
רעטטע „ 50 „	173 50	
ראָטע קרייוצלייניע	37 —	
פיוקען-לאָזע	23 25	
קרעדיט-לאָזע	177 50	
קלאָרי-לאָזע צו 40 גולדען	41 50	
דאנויראָאמפפפפ-פאָרהיי-לאָזע	115 —	
אינזבוקער לאָזע	20 —	
קינגלעריישע לאָזע צו 10 גולדען	19 50	
קראָקויער לאָזע „ 20 „	17 50	
אלגעמיינע לאָזע „ 40 „	44 —	
פאלפי לאָזע „ 40 „	39 —	
רוטהלפפ לאָזע „ 10 „	19 —	
פאלם לאָזע „ 10 „	54 —	
יאלצבונער לאָזע „ 20 „	22 —	
מס.-נעזאאס לאָזע „ 40 „	47 75	

לאָזע	קר.	פל.
פפאנזילאָס לאָזע צו 20 גולד.	—	23
פריינסער לאָזע „ 100 „	25	130
דעטטע „ 50 „	—	65
וואלדשטיינ-לאָזע „ 20 „	—	29
ווינדישגרעץ „ 20 „	60	38
אונגארישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	—	118
מוהיספאהל-לאָזע	50	17
וויענערלאָזע	—	128

ווערטה-פאפיערע		
אונגארישע גאלדרענטע 6%	30	122
דעטטע „ צו 4%	45	92
אונגארישע פאפיער-רענטע	15	89
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	75	101
שטמפשער באנאטער	50	101
ווענגבוריגישע	25	100
גאליציע	75	100
בוקאוינא	—	97
אונגארישע איזענבאהן-אנלעהען	50	142
ווינענערקנס-אנלעהנס-אלזיאציאנען	—	98
פפאנזיעזנע דער אונגארישען באהנען		
קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	75	101
דער אונגארישען ווייסאפקעקען באנק אנ.		
5½ פערצענט	75	101
דער אונגארישען אללגעמיינען באהנען-		
קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	50	101
דער אפפ-באהן	—	97
„ נאָרד-אפפ-באהן	25	163

Budapest, 1884. Eigenthum und Druck v. MORITZ BURIAN.

Für die Redaction verantwortlich: M. EHRENTHEIL.

דאָנגערסטאג אויף פרייטאג פערשיעד אין דער הויפּטשטאדט דער שטאאטס-סעקרעטער אים מ-ניסטעריאום דעם אינגערן, אָזעף פאָן פּראָנאָ. דער טאָד דיעזעס האָהען שטאאטס-בעאמטען, דער זאָ-צוזאגען דיא רעכטע האנד דעם העררן פאָן טיסאָ אים מיניסטעריאום דעם אינגערען וואר, קאָם זאָ ציעמליך אונערוואַרטעט. ער ליטט וואָהל זיט יאה-רען אָן איינעם מאגען-איבעל, וועלכעס יעדאָך פאָן דען אָרצטען אלס ניכט-געפעהרליך בעצייכנעט וואָרדע. זיין ליידען פערהינדערטע איהן דענן אויך איינערסט זעלטען אין דער ערפּילונג זיינער פיעל-פאאבען אמטס-פפליכטען, דאָך פאָר עטוואַ 14 טאָ-גען פערשלימערטע זיך זיינע קראַנקהייט; ער קאָנגטע ניכט מעהר אים אמטע ערשיינען, דאָך ער-לעדיגטע ער בין צוויי טאגע פאָר זיינעם טאָדע פערזאָגליך דיא וויכטיגערען אקטען-שטיקע. — פּראָנאָ פערזאָה איט יאהרע 1848 דאס אמט איינעם אָבער - ריכטערס אים געאָגראדער קאָמיטאטע, וואורדע יעדאָך פאָן דען עסטערריישען סאָלדאָ-טען געפאנגען גענאָממען אונד נאָך פעסט אונס „ני-געבייד“ אבגעפיהרט. נאָך זעכסוואָכענגליכער האפט איהָ פריען פון געזעטצט, וואורדע ער פאָם נעאָגראדער קאָמיטאטע צום ערסטען וויצע-געשפאָן געזוועהלט. נאָך ניעדערדריקונג דעם אונ-גאַרישען פרייהייטס-קאמפפעס פליכטעטע פּראָנאָ אונד לעבטע פערשטעקט, איממער פאָן איינעם אָרטע אין איינען אנדערן זיך פליכטענד, דאמיט ער ניכט דען עסטערריישישען סאָלדאטען אין דיא האנד פאללע. אים יאהרע 1850 וואורדע ער יעדאָך פאָן זיינער מאיעסטעט בעגנאדיגט. זייט דעם 1867-ער אייגליכע שפעלטע ער אלס אבגעאָרדנעטער איינע בעדייטענדע ראָללע. אים יאהרע 1875 וואורדע ער פאָן זיינער מאיעסטעט צום שטאאטס-סעקרעטער אים מיניסטעריאום דעם אינגערן ערנאנגט. דער פערשטאָרבענע, דער אים יאהרע 1824 געבאָרען וואָרד, ערריישטע דאס אלטער פאָן כּוים 60 יאהרען. אים גאנצען לאנדע בעקונדעט זיך איבער דאס אונ-ערוואַרטעטע הינשיידען דיעזעס האָהען שטאאטס-בעאמטען, דער וויינען זיינער באָראָקטער-געדיע-גענהייט איינער אללגעמיינען בעליעבטהייט זיך ער-פריישטע, דיא לעבהאפטעסטע טהיילנאהמע. — ביא דעם זאמסטאג נאכמיטטאג שטאטטגעהאבטען ליבענבעגענגנים דיעזעס ווירדיגען מאנגעס וואָרען זעממטליכע מיניסטער, וויא איך צאהלריכע מאנ-נאטען אנוועזענד.

* (זיעדער ערמאָרדונג צווייער ווירען!) אים לעמבערג ווירד פאָם 15-טען דיע-זעס טעלעגראפירט: קוים האט מאן דריא פער-זאָנען פערהאפטעט, דיא אים פערדאכט זינד, דען ריב-מאָרד אן דער יידישען פאמיליע טעגנענבוים פערבראָכט צו האבען — אלס נייערדינגס איין עהגל-בעס פערברעכען דיא געמיטהער אבערמאלס אין איפערגונג פערזעטצט; אין דעם אָרטע פערציזעט-ריקא (אָסט-גאליציען) זינד נעמליך אם 13-טען דיע-זעס דעס נאכטס דיא יידישען פפערדע-העגדלער, מאָזעס אונד סימאָן יאמעל, אויף דער שטראסע ערמאָרדעט וואָרדען. וויא דיא אָרצטע קאָנסטאטירען, איזט דער טאָד אין פאָלגע פאָן ער-דראָסעלונג (ערווירגונג) איינגעטרעטען. אללין דיעסמאל געלאנג עס גליקליכערוויזע, דיא פער-ברעכער זאָגליך צו ערווישען. דיא שאנדארמען פאָלגטען נעמליך דען בלוט-שפורען אונד באלד האטטען זיא דאריבער געוויסהייט, דאס צוויי מ-ליטער-אורלויבער, באָק אונד אָרלאָוסקי, דיא טהעטער וואָרען. שאָן ביים ערסטען פערהאָרע גע-שטאנדען דיעזע דענן אויך איהרע שולד. דיא מאָר-דער פאנדען בייא דען בידען יודען ניכט מעהר אלס דרייא גולדען, דיא זיא נאטירליך רויבטען, אלזאָ אים דרייא גולדען צוויי מענשען-לעבען!“ — בייא דיעזעס בעדויערליכען אונגליקע בעשליסט אויך נאָך איין אנדערעס באנגעס געפיהל אונזערע זעעלע. איינער דיעזער רויב-מאָרדער היסט, וויא בעריטס ערוועהנט, באָק. ווער בעזאָרגען דאָ-הער, דאס דיעזער פעללייכט זאָגאר יודע איזט! עס ווירדע אונס צוו טהיילווייזען בערוהיגונג דיענען, ווענן ווער נאכטרעגליך ערפאהרען, דאס אונ-זערע בעזאָרגנגס אונבעגרינדעט געוועזען!

* (איינע שמעהשריפט) דיעזער טאגע גענען קאָרל אָטוואָש, דער בעקאנגט-ליך אים 7-טען בעצירקע דער הויפּטשטאדט אלס קאָנדידאט אויפגעשטעללט וואורדע. דיא שמוטצ-שריפט פיהרט דען טיטעל: Le az álczával! (דעה-ראב מיט דער מאסקע!) אונד בעצייכנעט דען כאָ-ראקטער-פעסטען מאגן אלס איינען שעכטער-פער-טהיידיגער אונד געוויסענלאָזען אדוואָקאטען, דער דען פּראָצעססער דער זעעל-שריפט אין איינעם פּראָצעססע אים פיעלע טויזענדע געבראכט האָ-בען זאָלל. דיא פאָליציא בעלעגטע דיעזע שמוטצ-שריפט זאָגליך מיט בעשלאג. — קאָרל אָטוואָש ערקלערטע אין דען ציטונגען, דאס דיא אנהענגער זיינעס גענען-קאָנדידאטען, דעס שטאאטס-סעקרע-טערס מאטלעקאָוויטש, דיא הערוסגאבע דיעזער שמוטצ-שריפט אינטערשטעצט העטטען, אונד צוואר אלס „קאָרטעש-קניפּ“, דאמיט איהם זיינע אנהענגער דען ריקען צוקעהרען מאָגען! — דער פרעזעס דער מאטלעקאָוויטש-פּאָרטיא פאָרדערטע גון העררן אָטוואָש אין דען ציטונגען אפפענטליך אויף: יענע מענגער דער מאטלעקאָוויטש-פּאָרטיא נאמהאפט צו מאכען, וועלכע בייא דער הע-רוסגאבע דיעזער זורעל-שריפט אנגעבליך דיא האנד איינפיהרונג דער „מיש-עהען“ צום צוועקע האט! — דאָך ווער וואָללען הערביבער ניכט ווייטער דיספוטירען! זאגען זיא מיר ליעבער רונד הערוים, וועלכעס דער בידען פייליין אין דער פאמיליע ווייגבערגער האט איינגעלייך איהרע גונסט געפונדען? דיא אלטערע אָדער דיא יינגערע?...“

„אונד וואָצו דיעזע זעלטזאמע פראגע? (ריעף דער יונגע לאָרד מיט וכטליכעס שטוינען) וואס אנדערט דאס אן דער זאכע? אָדער זאָללטען עטוואָ אויך זיא, הערר דאָק-טאָר, איינעס דיעזער בידען היבשען קינדער פיר זיך אויס-נעזוכט האבען? זיא פיהרטען אלזאָ, דאס ווייר פעללייכט איינעס אונד דאסזעלבע מערדען אין אונזערעס הערצען נע-שלאָסען! דאס ווערע אללערדינגס זעהר בעדויערליך. ביז-הער מיט איינאנדער הערצליך בעפריינדעט, קאָנגנטען ווייר אין דיעזעס פאללע אלסבאלד אלס העפטיגע גענגער איינאנדער נעגענאביבער שטעהען. . . .“

דער לאָרד זאגטע אלל דיעזעס אין איינעס זאָלך זאָגדערבאָרען טאָגע, דאס איך זעלבסט ניכט רעכט וואוסטע, אָב ער מיט פאָללעס ערנסט געשפּראָכען, אָדער אבער זיך נור איינען שערין ערלויבטע. איך זאגטע דאהער נאָכין קורץ אונד טראָקען:

„הערר לאָרד! איך פראגע זיא נאָך איינמאל: ליע-בען זיא דיא אלטערע אָדער דיא יינגערע? דיא אנטוואָרט אויף דיעזע פראגע איזט פאָן האָכסטער ווייכטיגקייט. פאָן דיעזער אנטוואָרט הענגט עס עבען אב, אָב איהרע בעזוהר-בונג איינען ערפאָלג האבען ווירד אָדער ניכט!...“

„אלזאָ, ווענן זיא, ליעבער דאָקטאָר (זאגטע דער לאָרד), אונבעדינגט אללעס ווייסען וואָללען, זאָ ווילל איך איהנען, דעם מאנגע מיינעס פערטרויענס, ניכטס פאָרענט-האלטען, אונד איינע זאָלכע פערבינדונג ערשיינט מיר דורכ-איס אלס איינע אונגליכליכע!“

„נון, נון! (זאגטע דער לאָרד אין בעשווייכטיגענדעס טאָגע) איך בילליגע יא איהרע אנזיכטען; זיא האבען איינע פעסטע ריליגיאָזע איבערצייגונג. איהר יודענטהום איזט איה-גען עהרר טהייער; זיא ווייסען דאהער ניכט, דאס דאסזעלבע אין פאָלגע דער איינפיהרונג פאָן „מיש-עהען“ איינגעגד וועלכע ערשיטטערונג ערלייידע. איבריגענס שטעהען זיא יא הייריין ניכט פעראיינצעלט מיט איהרער אנזיכט. זיא זינד עבען דאס קינד דיעזעס לאנדעס, אין וועלכעס דיא מיש-עהע נעזעטצליך אונטשאטטהאפט, ווייל מאן פיהרטעט, דאס דיא פערשיעדענען קאָנפעסיאָנען היעדורך איינע שוועכונג ערלייידען ווירדען! — דאָך וואס מיך בעטרעפט, איך בין ווייעדער איין „קינד מיינעס לאנדעס,“ מיינער ענגלישען הייי-מאט. דאָרט זינד דיא „מיש-עהען“ זיט לאנגע נעשטאט-טעט, אונד קאנן דאהער דיא פערשיעדענהייט דעס קאָנפעס-סיאָנען בייא איינעס פאארע קיין עהע-הינדערנים בילדען, איך האפפע אלזאָ, דאס איך דיעסמאל אלס טיכטיגער יענער מיך בעוואהרען ווערדע, אונד דאס מיינע בעזוערגונג אום דאס ליעבליכע מעדכען ניכט אלס „פעהל-שוס“ זיך ערוויזען דיפפטע. . . .“

„הערר לאָרד! (נאהם איך נון ווייעדער דאס וואָרט) איהרע ענגלישע היימאטה האט נעווים זעהר טרעפפליכע, זעהר מיסטעריעלטיגע געזעטצע. דאָך עס ניכט קיין ליכט אָהנע שאטטען. אונטער זאָ פיעלען פאָרצעיליכען געזעטצען לאגן עס יא אויך איין פעהלערהאפטעס, פעראונגליקטעס געזעטען נעבען, אונד אלס זאָלכעס מוס איך עבען מיט פאָל-לער בעשטימטהייט יענעס געזעטען בעצייכנען, וועלכעס דיא אייגיפיהרונג דער „מיש-עהען“ צום צוועקע האט! — דאָך ווער וואָללען הערביבער ניכט ווייטער דיספוטירען! זאגען זיא מיר ליעבער רונד הערוים, וועלכעס דער בידען פייליין אין דער פאמיליע ווייגבערגער האט איינגעלייך איהרע גונסט געפונדען? דיא אלטערע אָדער דיא יינגערע?...“

„אונד וואָצו דיעזע זעלטזאמע פראגע? (ריעף דער יונגע לאָרד מיט וכטליכעס שטוינען) וואס אנדערט דאס אן דער זאכע? אָדער זאָללטען עטוואָ אויך זיא, הערר דאָק-טאָר, איינעס דיעזער בידען היבשען קינדער פיר זיך אויס-נעזוכט האבען? זיא פיהרטען אלזאָ, דאס ווייר פעללייכט איינעס אונד דאסזעלבע מערדען אין אונזערעס הערצען נע-שלאָסען! דאס ווערע אללערדינגס זעהר בעדויערליך. ביז-הער מיט איינאנדער הערצליך בעפריינדעט, קאָנגנטען ווייר אין דיעזעס פאללע אלסבאלד אלס העפטיגע גענגער איינאנדער נעגענאביבער שטעהען. . . .“

דער לאָרד זאגטע אלל דיעזעס אין איינעס זאָלך זאָגדערבאָרען טאָגע, דאס איך זעלבסט ניכט רעכט וואוסטע, אָב ער מיט פאָללעס ערנסט געשפּראָכען, אָדער אבער זיך נור איינען שערין ערלויבטע. איך זאגטע דאהער נאָכין קורץ אונד טראָקען:

„הערר לאָרד! איך פראגע זיא נאָך איינמאל: ליע-בען זיא דיא אלטערע אָדער דיא יינגערע? דיא אנטוואָרט אויף דיעזע פראגע איזט פאָן האָכסטער ווייכטיגקייט. פאָן דיעזער אנטוואָרט הענגט עס עבען אב, אָב איהרע בעזוהר-בונג איינען ערפאָלג האבען ווירד אָדער ניכט!...“

„אלזאָ, ווענן זיא, ליעבער דאָקטאָר (זאגטע דער לאָרד), אונבעדינגט אללעס ווייסען וואָללען, זאָ ווילל איך איהנען, דעם מאנגע מיינעס פערטרויענס, ניכטס פאָרענט-האלטען. עס איזט דיא אלטערע, דיא מאָרע נעמליך וועלכע מיין הערץ געפעסעלט האט. דיעזעס מעדכען מיט דען ענגלישען נעזיכטס-צינען האט מיך בעצייבערט. איך זאגע איהנען, איך האבע היער, אין איינעס ענטלעגענען ווינקעל זיבענבירגענס, איין ייצענדעס נעשאָפּ געטדעקט, אין דעסען אדערן דיין ענגלישעס בלוט ראללט. דיעזע פאאסט נאר ניכט היעהער; איך מוס זיא נאָך ענגלאנד צו-ריקפיהרען, אויף דעסען באָדען איהרע רייצע נאָך טויזענד-מאל שאָנער, נאָך טויזענדמאל הערליכער זיך ענטפאלטען ווערדען. מאריע איזט מיין! לאסען זיא מיך מיט איהרען „קאָנפעסיאָנעללען נרילליען“; איך בין אין פיי-דענקער אונד הולדיגע דעס גרונד-זאטצע, דאס וואָ צוויי-הערצען איינאנדער געפונדען, דיעזע ניכט געוואלטזאם אויס-איינאנדער געהאלטען ווערדען דיפפען. דיא רעליגיאָנען זינד צו דעם צוועקע דא, אום דיא מענשען מיט איינאנדער אויסצוזאָהנען אונד צו פערבינדען, ניכט אבער אום אונ-טער דענזעלבען האסס אונד פיינדשאפט הערויפצו-בעשוואָרען!...“

„נעגנ! נעגנ! (ריעף איך) נאָטט זייא דאנק, דאס עס זאָ איזט, דאס זיא נעמליך דיא אלטערע דער בידען פייליין צור ברויט ווינשען; דא ווירד עס נאר קיינען קאָ-פעסיאָנעללען אונטערשיעד געבען. זיא זינד ווירקליך איין טיכטיגער יאָגער; זיא האבען קיינען פעהל-שוס געטהאן! דאָך היעריבער שפּעטער! יעטצט קאָממען זיא איין וועניג מיט מיר!...“

מיט דיעזען וואָרטען ערגריפּ איך דען לאָרד אם ארמע אונד צאָג איהן מיט צור טהעע-געזעללשאפט.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

„דאס געבאָט דער נעכסטען־ליעבע, וועלכע אין דער היילגען לעהרע איזראעלס דורך דיא וואָרטע אויסגעדריקט ווירד: „ליעבע דיינען נעכסטען, וויא דיך זעלבסט!" (אהבת לרעך כמוך) בעציעהט זיך ניכט אללין איך דיא יידישען שטאמעס. אונד גלייכענס־גענאָסען, זאנדערן איזט אלס איין אונ־איינגעשרענקטעס, אל ל ע מענשען אומפאסענ־דעס געבאָט אנצוזעהען! — גאנץ זאָ פערהאלט עס זיך מיט דעם געבאָט בעציעלגך דער ג ע ר ע כ־ט ג ק י י ט, וועלכעס לויטעט: „אי ין דעכט זיא איך! דער פערמדע זיא גאנץ גלייך דעם איינ־געבאָרענען, דענן איך בין דער עויגע, איער גאָטט!" (משפט אחד יהי לכם, כגר כאזרח יהי, כי אני ה׳ אלקיכם!) — יעדער, דער זיין מענשענטהום דורך נעכסטענ־ל י ע ב ע אונד ג ע ר ע כ ט ו ג ק י י ט בעקונדעט, ניממט פערמאָגע דער לעהרע דעס יודענטהומס, וועגן ער איך איינער אנדערען קאָנ־פעססיאָן אנגעהאָרט, אנטהייל אן דער עויגען גליק־זעליגקייט, נאך דעם איישפיריכע דעס תלמוד: „איך דיא פראָממען דער פאָלקער האבען אנטהייל אן דער עויגען לעהרע! (חסידי אמות העולם יש להם חלק לעולם הבא.)"

דיעזע ערקלערונג איזט וואָהל איינפאך, אונ־געקונסטעלט, אבער עבען דעסהאלב אום זאָ ווערטהפאללער, דא עבען יעדע ו ו א ה ר ה י י ט דען שטעמפעל אונגעקונסטעלטער איינפאכהייט אן דער שטירנע טראגען מוס. — אלס איין היירע, דער זיך אונס יודענטהום איינגעהמען לאסען וואללטע, פאר דען גראָסען לעהרער ה ל ל מיט דעם וואונש הינטראט: „אונטערריכטע מיך דאָך אין דער לעהרע דעס יודענטהומס, וועהרענד איך איך איינעם פיסע שטעהע: דאס היישט: אין מאָגלך קורצער צייט!" — דא ערווידערטע איהם דער גראָסע מייסטער דער יידישען געזעטצעס־לעהרע קורץ: „וואס דיר אונאנ־גענעהם, דאס טהוע איך דיינעם נעכסטען ניכט!" — איך דיעזער היירע וואללטע אָפפענבאר פאר אל־לעם וויסען, וועלכע שטעללונג דאס יודענטהום דען בעקענגערן אנדערער רעליגיאָנען גגענאיבער איינ־נעהמע, אונד דא זאגטע איהם ה ל ל, דאסס דאס יודענטהום דיא נעכסטען־ליעבע זעלבסט איינעם ה י י ד ע ן געגענאיבער אנבעפעהלט!

וויא געזאגט, וויר בעגריסען מיט פריידיגער גענוגטהואונג דאס צוזאמענטרעטען דער ראבבי־נער דייטשלאנדס, אום איינע פייערליכע ערקלערונג אבצוגעבען, דיא געאיגנעט זיא, דען אנטי־סעמי־טיסמוס צו ענטוואפנען. דאָך מיסען וויר עס גלייכצייטיג בעדויערן, דאס וויר אונטער דען 41 ראבבינען, וועלכע דאס איינלאדונגס־שרייבען אונ־טערצייכנעטען, קיינען איינציגען אָרטהאָדאָקסען ראבבינער ערבליקען! זאָללטע דיעזע ראבבינער־

פערזאמממלונג ווירקליך איינע א ל ל ג ע מ י י נ ע זיין, זאָ דירפטען ה י ר ש אין פראנקפורט, ה י ל־ד ע ס ה י י מ ע ר אין בערלין, ל ע ה מ א נ ן אין מאינץ, ב א מ ב ע ר ג ע ר אין ווירצבורג, אונד זאָמסטיגע הערפאָרראגענדע מענגער דער אָרטהאָדאָקסען ווערהייט אין דייטשלאנד פאָן דער־זעלבען ניכט וועגבלייבען. וויר פירכטען זעהר, דאס אויך דיעזע ערקלערונג קיינע בעזאָנדערע ווירקונג ערציעלען דירפטע, וועגן זיא נור זייטענס דער פאָרטשריטטס־ראבבינען פערקונדעט ווערדען זאָללטע. וויר קענגען יא דיא פערליימדונגס־זוכט דער אנטי־סעמיטען: דיעזע ווירדען זאגען: „פאָר אללעם זינד דיא רעפאָרם־ראבבינער גאר ניכט בע־רופען, אום נאמען דעס אלטען יודענטהומס, אום נאמען דעס „תלמוד", איין גלייכענס־בעקענטנים צו פאָרמולירען! צווייטענס אבער וויסען וויר יעטצט האבסטענס, וועלכע שטעללונג דיא מאָדערנען ראב־בינען אונד איהרע געמינדען דען אנהענגערן אנ־דערער קאָנפעסיאָנען גגענאיבער איינגעהמען. אללין דיא אָרטהאָדאָקסען ראבבינער האבען דיעזע ערקלערונג ניכט מיט אינטערשריבען, ווייל איה־רער אנזיכט נאך, דיעזע ערקלערונג מיט דעם אל־טען יודענטהומע, וועלכעס דען איבערגען קאָנפעס־סיאָנען גגענאיבער אונדולדזאם, ניכט פעראיי־באר איזט!" —

זאָ ווירדען דיא אנטי־סעמיטען איסרופען, אום וועניגסטענס איהרע פערדעכטגונגען גגען דיא שטירענג־גלייכגען אָרטהאָדאָקסען יודען מיט גע־וואהנטער אינפערשעמטהייט אונד באָוויללגקייט פאָרטזעטצען צו קאָנגען. אונד דאָך איזט דיעס אונ־וואהר. דיא אָבגע ערקלערונג ווירדע יעדער אָרט־האָדאָקסע ראבבינער אין דער גאנצען וועלט בע־רייטווילגסט אונטערשרייבען! גגען דיעזע ער־קלערונג וואלטעט פאָן יידיש־רעליגיאָזעם געוויכטס־פונקטע קיין בעדענקען אב. נור וואללען דיא אָרטהא־דאָקסען־ראבבינען וועגען זאָמסטיגער פערשיערעגהייט דען דער רעליגיאָזען אנשייאונג ניכט מיט דען פאָרט־שרייטטס־ראבבינען אן איינער אונד דערזעלבען פער־זאממלונג טהיילנעהמען, וואס איממערהין נור אללצו זעהר געאיגנעט, דיא ווירקונג דיעזער טרעפפליכען אונד נאָטה־גערדרונגגענען „ערקלערונג" וועזענטליך אבצושוועכען.

וויר גלייבען, דאס דער צוויייטע פונקט, נעמ־ליך, קרעפטיגונג דעס רעליגיאָזען זינגעס נאך א י נ־ג ע ן" וועגבלייבען העטטע זאָללען. בעציעלגך דיע־זעס פונקטעס קאָנגען אָרטהאָדאָקסע אונד פאָרט־שרייטטס־ראבבינער ווירקליך ניכט האנד אין האנד געהען. דיא אָרטהאָדאָקסען ראבבינען וויינשען צור העבונג דעס רעליגיאָזען זינגעס אונד צור פאָרדע־רונג דעס רעליגיאָנס־אונטערריכטעס וואָהל גאנץ

אנדערע מיטטעל, אלס דיא ראבבינער, וועלכע דעם פאָרטשרייטטע הולדיגען, דאָך איינע „ערקלע־רונג צור בעקעמפפונג דעס אנטי־סעמיטיסמוס" קאָנ־נען וואָהל דיא ראבבינער אללער פאָרטייען געמיינ־שאפטליך אונטערציכנען אונד פערזינדען.

וויר ווינשען אויס פאָללעם הערצען, דאס דיא דייטשע ראבבינער־פערזאממלונג ווירקליך איינע א ל ל ג ע מ י י נ ע ווערדע, אונד דיא פאָן דער־זעלבען איינשטיממיג אבצוגעבענדע „ערקלערונג" דאצו ביטראגען מאָגע, אללע פאָראורטהיילע גע־גען יודען אונד יודענטהום איין פיר אללעמאל אויס דער וועלט צו שאפפען. אין דער טהאט! וואָ עס זיך אום „וואהרונג דער עהרע דעס יודענטהומס נאך אויסען" האנדעלט — דא מיססען אללע איינגערען שטרייטגקייטען אויגענבליקליך פערשטוממען. נור מיט פעראיינטער קראפט קאָנען עס דעם יודענטהומע מיט גאָטטליכער הילפע געלינגען, זיינע צאהלרייכען אויסערען פיינדע נאכהאלטיג צו בעזיעגען!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער פ י י ע ר ל י כ ע ש ל ו ס דעם ר י י כ ס ט א ג ע ס) פינדעט אם 20־טען דיעזעס (מאָרגען) מיט איינער טהראָאן־רעדע שטאטט. וויר ווערדען דיעזע טהראָאן־רעדע, דערען אינהאלט פאָן האָהער פאָליטישער בעדייטונג זיין ווירה, אין נעכס־טער נוממער אויספיהרליך מיטטהיילען. — דיא ני־וואהלען פיר דען נעכסטען ריי כ ס ט אג ווערדען, וויא נונמעהר פערלויטעט, פאָם 15־טען ביז 24־טען יוני שטאאטס־פינדען. דער נעכסטע ריי כ ס ט אג ווירד פיר דען 24־סעפטעמבער איינבערופען ווערדען. דאס פארלאמענט ווירד אלזאָ פאָללע פיער מאָנאטע גע־שלאָסען בלייבען.

* (א י י ן ד אָ פ פ ע ל ט ע ר ע ה ר ע נ־ד אָ ק ט אָ ר.) וויר האבען אין פאָריגער נוממער מיטגעטהיילט, דאס קראָנ־פרינץ רודאָלף זייטענס דער פילאָזאָפישען פאקוליטעט דער ווייענער אונ־ווערזיטעט צום עהרענ־דאָקטאָר ערנאנט וואורדע. — „פעשטי נאפלו" מאכט היעצו דיא בעמערקונג, דאס קראָנ־פרינץ רודאָלף זייטענס דער בודאפעס־טער אונ־ווערזיטעט שאָן אים פאָרגען אהרע דאס דיפלאָם אלס „דאָקטאָר דער פילאָזאָפיע" ערהאל־טען האט. וויר גאָנגען זיינער האָהייט דיעזע אלל־זייטיגע אויסצייכנונג אום זאָ מעהר, דא עס דאָך האָבסט זעלטען פאָרקאָממט, דאס איין קראָנ־פרינץ זיך ערנסטען שטודיען מיט זאָלכעם איפער הינגע־בען זאָללטע, וויא דיעס ביי איינער האָהייט, דעם קראָנפרינצען רודאָלף, דער פאָלל איזט!

* (ש ט אָ אָ ט־ס ע ק ר ע ט ע ר פ ר אָ־נ אי — ג ע ש ט אָ ר ב ע ן.) אין דער נאכט פאָן

פאָלליעטאָן.

אויס מיינעם טאגע־בוכע.

פאָן דר. סאמועל סטיאסני.

(9־טע פאָרטזעטצונג.)

איך קאָנן נאר ניכט פערגעסען, וועלך ערנאָטצליכען איינדרוק דיעזעס איינפאכע טהעע־פריהשטיק אויף אונס אללע געמאכט.

אויך דיא נרעפען נעכסט איהרען דאמען אונד צאהל־ריכען נעסטען אויס נאהע אונד פערנע נאהמען אן דיעזעס לייכטען טהעע־מאלע אנטהייל. דער מאָרגען וואר יא נאך איינער רענגערישען נאכט זאָ ערקווייקענד, דיא לופט זאָ פאָלל בלומענ־דופט, דאס וויר אונס אים פרייען זעהר בע־האגליך אונד פריידיג אנגערענט פיהלטען.

דאָך איין מיטגליעד דער גלענצענדען געזעללשאפט פעהלטע מיר. עס וואר דיעס לאָרד ב י ר אָ ן; איך פער־מוטהעטע, דאס ער דעסהאלב ניכט ערשיענען איזט, דא זיינע פערוואנדטע האנד איהן אים אויסגעהען פערהינדערט האבען דירפטע. איך ערא־ינערטע מיך אן מיינע אי־צטליכע פפליכט, פערבאביידעטע מיך פאָם גראָפען, פאָן דער גרע־פין אונד דער נעזאממטען גלענצענדען געזעללשאפט, אונד ענטפערנטע מיך, אום נאכצוזעהען, וויא עס מיט דער האנד דעס פערוואנדטען לאָרד שטעהע.

איך טראָף איהן אין זיינעם ציממער אויף אונד אב. נעהענד. איך ערקונדיגטע מיך נאטירליך אום זיינע געזונד־הייט, דאָך דער לעבענסלוסטיגע יונגע לאָרד ערווידערטע בארש: „מיט דיעזער מיינער פערוואונדונג, ליעבער דאָקטאָר, געהט עס רעכט גוט, וויא זיא זיך זעלבסט איבערצייגען קאָנ־

נען. אללין איך ליידע אויך אן איינער הערצענס־וואונדע, פיר וועלכע קיין קרייט געוואכסען אונד אללע אפאָטהעקען דער וועלט קיין הייל־מיטטעל ביעטען!..."

„ליידער קאָנגען וויר נור קאָרפערליכע ליידען הייל־ען (ערווידערטע איך); איהרע הערצענס־וואונדע, פאָן דער זיא זאָ רעטהזעלהאפט שפרעכען, שיינט יעדאָך איין נייסטיגעס ליידען צו זיין. דא בין איך ניכט אם פלאטצע; איך האבע דיא עהרע, מיך צו עמפפעהלען!" . .

איך וואָללטע עבען נאך מיינעם הוטע נייפען, אום מיך צו ענטפערנען, אלס לאָרד בי־ראָן מיך, אם ארמע פאם־סענד, מיט דען וואָרטען צוריקהיעלט:

„הערען זיא, ליעבער פריינד! איך ווילל דיעסמאל מיט איהנען ניכט אלס מיט איינעם דאָקטאָר, זאָנדערן אלס מיט איינעם פריינדע שפרעכען! איך ווערדע היער נור נאָך קורצע צייט פערווייילען, אונד דעסהאלב מוס איך באלד נעוויסהייט מיר פערשאפפען איבער מיינע צוקונפט, אונד דיעזע נעוויסהייט זאָללען עבען ז י א, טהייערער פריינד, מיר ביעטען!" . .

„דא, הערר לאָרד, (ערווידערטע איך מיט עטוואס ביסיגער מיינע) מיסטען זיא זיך וואָהל עטוואס נעהער ער־קלערען. דאָך האלב אונד האלב מערקע איך יא, אום וואס עס זיך איינענטליך האנדעלט. זיא וואָרען אויף דער יאגד; זיא זינד איין טיכטיגער יאגער, דאָך האבען זיא ניכט בלאָס „ווילד", זאָנדערן אויך אירגענד איין ליעבעס פרויענ־הערץ ערגאנען וואָללען. גוט, איך פערמוטהע דאס איהרע „אויסער־וועהלטע" אים הויזע דעס ב־אנגטווייג־פעכטערס וויינבע־גער זיך בעפינדע, אונד דעסהאלב פייכטע איך, דאס איהנען דיעסמאל דיא יאגד פיעללייכט מיסלינגען דייפטע."

„אונד וואהרום זאָללטע דענן מיינע בעוויערבונג אום איין הויבשעס מעדכען וועניג האָפפנונג אויף ערפאָלג האָ־בען?" — פראגטע דער יונגע לאָרד, דער זיך דורך מיינע אויסערונג איין וועניג בעליידיגט פיהלטע.

גאנץ איינפאך דעסהאלב (ערווידערטע איך מיט עגע־שיעדענהייט), וויל דיא קאָנפעסיאָנס־פערשיעדענהייט בייא איינער עהע אין אונזערעם לאנדע איינע אונאיבערשטיג־בארע שיידע־וואנד בילדעט. שיינן זיא, הערר לאָרד! איך בין אין אראָט; דיא מענער מיינעס שטאנדעס געהאָרען נעוויס ניכט צור שטרענגען יידישען אָרטהאָדאָקסיע, אונד דאָך מוס איך איהנען אָפפען ערקלערען, דאס איך איין העפטיגער גגנער דער זאָגענאנגטען „מיש־עהען" בין. וואָצו זאָללטען וויר אונס דענן אין דיעזעם פונקטע איינער טיישונג הינגעבען? דער איינע טהייל בלייבט נאך וויא פאָר דעם נאמען נאך ביים כריסטענטהומע, דער אנדערע טהייל ביים יודענטהומע; אללין אלל דיעס בלייבט עבען נור „דעם נאמען" נאך זאָ ביים אלטען, וועהרענד אין ווירקליכקייט דער איינע טהייל מעהר קיין כריסט אונד דער אנדערע טהייל קיין יודע איזט; איך בין זעהר דולדזאם דען אנדערסגלייכ־גען גגגנאיבער; יא איך ווייסע, דאס יעדער יענער רעל־גיאָן פאָלל אונד נאגיי טייא בלייבע. אין דער ער צופעל־ליג געבאָרען וואורדע. דאָך עבען איינע זאָלכע „מיש־עהע" ערשטטעערע ביידע טהיילע אין איהרעם אויפשריינגליכען גלויבען. — אונד עבען אוים דיעזעם גרונדע פירכטע איך, דאס וויא, הערר לאָרד, דיעסמאל אלס נעשיקטער יאגער דעננאָך איינע „פעהל־שוס" געטהאן. דיא דירפטען פיעל־לייכט איהר איינגעמערק איינעם וויייבליכען נעשאָפפע צונע־ווענדעט האבען, וועלכעס ניכט איהרער קאָנפעסיאָן אנגע־

„אונד ווארום זאָללטע דענן מיינע בעוויערבונג אום איין הויבשעס מעדכען וועניג האָפפנונג אויף ערפאָלג האָ־בען?" — פראגטע דער יונגע לאָרד, דער זיך דורך מיינע אויסערונג איין וועניג בעליידיגט פיהלטע.

נאנין איינפאך דעסהאלב (ערווידערטע איך מיט עגע־שיעדענהייט), וויל דיא קאָנפעסיאָנס־פערשיעדענהייט בייא איינער עהע אין אונזערעם לאנדע איינע אונאיבערשטיג־בארע שיידע־וואנד בילדעט. שיינן זיא, הערר לאָרד! איך בין אין אראָט; דיא מענער מיינעס שטאנדעס געהאָרען נעוויס ניכט צור שטרענגען יידישען אָרטהאָדאָקסיע, אונד דאָך מוס איך איהנען אָפפען ערקלערען, דאס איך איין העפטיגער גגנער דער זאָגענאנגטען „מיש־עהען" בין. וואָצו זאָללטען וויר אונס דענן אין דיעזעם פונקטע איינער טיישונג הינגעבען? דער איינע טהייל בלייבט נאך וויא פאָר דעם נאמען נאך ביים כריסטענטהומע, דער אנדערע טהייל ביים יודענטהומע; אללין אלל דיעס בלייבט עבען נור „דעם נאמען" נאך זאָ ביים אלטען, וועהרענד אין ווירקליכקייט דער איינע טהייל מעהר קיין כריסט אונד דער אנדערע טהייל קיין יודע איזט; איך בין זעהר דולדזאם דען אנדערסגלייכ־גען גגנגנאיבער; יא איך ווייסע, דאס יעדער יענער רעל־גיאָן פאָלל אונד נאגיי טייא בלייבע. אין דער ער צופעל־ליג געבאָרען וואורדע. דאָך עבען איינע זאָלכע „מיש־עהע" ערשטטעערע ביידע טהיילע אין איהרעם אויפשריינגליכען גלויבען. — אונד עבען אוים דיעזעם גרונדע פירכטע איך, דאס וויא, הערר לאָרד, דיעסמאל אלס נעשיקטער יאגער דעננאָך איינע „פעהל־שוס" געטהאן. דיא דירפטען פיעל־לייכט איהר איינגעמערק איינעם וויייבליכען נעשאָפפע צונע־ווענדעט האבען, וועלכעס ניכט איהרער קאָנפעסיאָן אנגע־

ליינזאמען 13.50—14 גולד.
ריבאל צו 39—40 גולד. נאמינעלל.
רעסקוכען 6.20 גולד.
מעהל־פריזע זינד אויס דעם קורז־בעריכט ערזיכטליך, פיינע קלייע 5.20 גולד׳ גראבע קלייע 4.60 גולד.
הילזענפריכטע: ערבסען אונגארישע —.9—12 גול. לינזען 8—12 גול. פיזאלען גראסע ווייסע 8.50—9.50 גול. צווערנעל־באהנען 10.75—11.50 גול. ראהע הירזע —.7 גול. הירזע בריין —.12—13. גול. מאהן גרויער 26. גולד. בלויער 30 גולד. קיממעל 29 גולד. מאהארזאמען 9 גול. וויקען 6.50—7.50 גולד. (אללעס פער 100 קילא.)
שאפוואללע. דער פערקעהר וואר אין זעהר בעשרענקטער. עס וואורדען פערקופט: באטשער איינשור 62 גולד׳ בעקעשער קאמם־וואללע 2 גולדען. פאן גייען וואללען וואר קיינע צופוהר. — אין פאבריקס־מעסיג נעוואשענען וואללען וואורדען צירקא 6000 קילאגר. פיר אינלענדישע רעכנונג צום פרייזע פאן 1.80—3.80 פער קילאגר. פערקופט.
אונשליט (חלב) 47.50—48 גולד.
האנינג געלייטערטער 35 גולד.
צוועטשקען: באסנישע אין זאק 18.20 — סערבישע 19.20 גולד. —
וואכס ראוענויער צו 145—146 גולד.
קנאפפערן. אונגארישע פרימע 19—19.25 גולד.
ווייניגשטיין 58—67 גול. יע נאך קוואליטעט.
צוועטשקע־מוס (לעקוואר) 19.50—20. גול.
שפיריטוס. נייע מעטהאדע, אים קלייגען 28.75 אים גראסען 28.25 גולד. אלטע מעטהאדע — 33.—33.50 גול. אללעס פער 1000 ליטער פערצענט.
צוקער, ראפינאדע 41.—42.50 גולד.— מעליסע 38.50—40. גולד. ווירפעל־צוקער —43.—44 גולד.
שאפעלל. אין פארינער וואכע וואורדען 5000 שטיק פערשיידענער נאטטונגען פערקופט. אונד צוואר: דייטשוואללינע —3.—3.20 גולד׳ פער פאאר. — סערבישע אונד בולגארישע 128—136 גול. פער 100 שטיק. באטשער אונד באנאטער 2.80—3.60 גול. פער פאאר. טירקישע אונד מאצעדאנישע 35—36 גולד. באסנישע אונד קראאטישע 38—40 גול׳ פער 56 קילא. (אללעס מיט 2% ראבאטט.)
לאמם־פעלל: דייטשוואללינע נייע צו 70 גולד׳ פאריעהרינע צו 62—65 גולד. פער 102 שטיק.
ניאס־פעללע, קראאטישע אונד באסנישע 59 גולדען (פער 56 קילא.)
לעדער. נעפאקטעס פפונדלעדער פאן 24—28 ק׳ 166 170 גולד. איינמאל פערזעטצע טערצען פאן 10—15 קילא 162—165 גולד. צווייימאל פערזעטצע טערצען 18—19 קילא 164—168 גולד. אונד דריימאל פערזעטצטע טערצען 20 22 קילא 166—170 גולד. — אבער־לעדער: קוה־הייטע נענערבטע 5—6½ קילא 255—265 גול. נעצאגענע 6—7 קילא 220—240 גולד.
קאלב־פעללע. נענערבטע 6—9 קילא 345 385 גולד. ברוינע 10—12 קילא 450—475 גולד.
הייטע פער 100 קילא, טראקענע אונגארישע אכסען־הייטע — קילא צו 110—114 גולד. — דעטטא קוה־הייטע — קילא 105—110 גולדען פער פאאר. — ראסהייטע 13.50—15. גולדען. — קאלב־פעללע. שאדט־וואארע 15½ וויינער פפונד פער פאאר 125 גולד׳ פער 56 קילאגר.

פעטראלעאום 24—24.50 פער 100 קילא. נעטטא קאססא.
ריבאל: ביא שוואכער קויפלוסט 39 גולדען.

לאטטא־ציעהונג פאם 17. מאי 1884.

וויען	76	16	83	(2)	68
טעמעשוואר	38	64	88	37	32
גראץ	34	25	13	44	20

מצבת
ארנאלד קאהן'ס
גראבשטיין־לאגער
בודאפעסט, וויטצגערשטראססע 14
נעבענאיבער דער ראדיאלשטראססע,
אונד לאנדשטראססע אים אָ־ציישען הויזע.
עמפפעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיינ־זעט־צענס צו ערפפיללען האבען. זעהר שאנע גראבשטיינע אוים מארמאר אונד גראנט אין גראססער איסוואהל. קאررעקטע גראווירונגען, זעהר שאנע שריפטען מיט עכ־טער פפרגאלדונג, ווערדען בעס־טענס אויסגעפהרט.
(אם שכת אונד יו״ט איזט געשפערט.)

פראמ׳אירט אויף דער וויענער וועלטוויסשטעללונג
אים יאהרע 1873,
אויסשטעללונג קעטשקעמעט 1872,
אויסשטעללונג אלבא 1879,
עהרענדיפלאם גראן 1876.
ריא קאיו. אונד קאנינגל. אויסשל. פייווילענירטע
גראפליך ראָאנ׳שע
לאבאטלאנער פארטלאנד־
אונד
ראָמאן־צעמענט־פאבריק,
עמפפעהלט בעסטענס איהרע ערציינגניססע פאן הידרויל־ישען
קאלק, זאָגענאנטער ראָמאן־צעמענט,
אונד
פאטענטירטען פארטלאנד־צעמענט
פאן־צינגליכסטער קוואליטאט, צו בילליגסטען פרייזען.
הויפטניעדערלאגע אונד פערטרעטונג
אין בודאפעסט:
ד. ה. שפיטצער
V., בעלאנאססע 5.

דאס גראסטע לאגער פאן
הערדענ־, קנאבען־ אונד קינדער־קליידער
צו שטווינענד בילליגען פרייזען, אונד צוואר:

איבערציעהער	פאן	8	גולדען	בים 22 גולדען
אנציגע	„	10	„	„ 25 „
האזען	„	4	„	„ 7 „
האזען אונד שילע	„	5	„	„ 10 „
קנאבען־אנציגע	„	6	„	„ 10 „
קנאבען־איבערציעהער	„	4	„	„ 9 „
קינדער־אנציגע	„	3	„	„ 6 „
סאלאן־אנציגע	„	16	„	„ 26 „
וואסערדיכטע איבער־ציעהער	„	15	„	„ 22 „

זינד צו האבען בייא
אדאלף ד. אדלער אין בודאפעסט
פראנץ דעאק־גאססע נומרא 23.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

וויצען (נייע)	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
נאדר־אונגארישער	75	.
„ „	76	9.40—9.45
„ „	77	9.45—9.50
„ „	78	9.55—9.60
„ „	79	9.65—9.70
„ „	80	9.75—9.80
„ „	81	.
פעסטער־באָדען	75	.
„ „	76	9.65—9.70
„ „	77	9.75—9.80
„ „	78	9.85—9.90
„ „	79	9.95—10.—
„ „	80	10.10—10.15
„ „	81	.
מהיים	75	.
„ „	76	9.75—9.80
„ „	77	9.85—9.90
„ „	78	9.95—10.—
„ „	79	10.05—10.10
„ „	80	10.15—10.20
„ „	81	.
וויסענבורנער	76	9.65—9.70
„ „	77	9.75—9.80
„ „	78	9.85—9.90
„ „	79	10.—10.05
„ „	80	10.10—10.15
„ „	81	.

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
קאָרן	— 70	8.05—8.35
נעדרסטע מאלץ	64	7.75—8.50
„ פוטטער	62	7.10—7.50
האפער	40	7.15—7.50
קוקורוץ באנאטער	75	6.30—6.35
אנדערע	73	6.25—6.30
הירזע	—	7.—7.50

אלטע אונגארישע פרוכטע	וויצען	פער הערבסט פריה־יאהר	9.62 9.35
	קוקורוץ	„	—.—
	נעדרסטע	„	6.32
	האפער	„	—.—
	„	„	6.52
	רעפס	„	13.65

זאק־מעהל		קר.	פל.
נומער	0	18	30
„	1	17	80
„	2	17	30
„	3	16	60
„	4	16	—
„	5	15	30
„	6	14	40
„	7	13	40
„	8	12	60
„	8½	11	—

דער זאק צו 100 קילאגראמם מיט זאק פרייא באהן.

שפיריטוס: אלטע מעטהאדע פרעמדע . . 33.—
„ נייע „ קארטאָפפעל . . 28.75

קורז-טאבעללע פאם 17. מאי

געלד־קורז	קר.	פל.
וילבער־אשיג	—	100
רוקאטען	5	73
פפעסערווייס־אונגארישע 8 גולדען גאלד־ששיק (20 פראנקס)	9	66
נאפאָלעאָנדאָר	9	66
רוישע ווייסבאנקנאָטען	59	65
20 מארק־ששיק	11	93
פאפיר־רובעל	123	75

לאָזע.		
1854־ער 4־פערצענטיגע שפאנאס־לאָזע	—	124
1860־ער „ נאנצע	136	25
דעטטא „ האלבע	—	144
1864־ער לאָזע צו 100 גולדען	173	70
דעטטא „ 50 „	173	50
האָסע רענטענשיינע	—	37
פיירקען־לאָזע	23	25
קרעדיט־לאָזע	176	75
קלאָרי־לאָזע צו 40 גולדען	41	50
ראָנו־דאנאפפשיפפאהרט־ לאָזע	—	115
אינזברוקער לאָזע	—	19
פעגלעווישע לאָזע צו 10 גולדען	—	—
קראָקויער לאָזע „ 20 „	17	50
אָפנער לאָזע „ 40 „	—	44
מאלטי לאָזע „ 40 „	—	39
רודאלפס לאָזע „ 10 „	—	19
מאלס לאָזע „ 10 „	—	55
וואלצבורגער לאָזע „ 20 „	—	22
פפל־נענאָאיס לאָזע „ 40 „	47	75

לאָזע.	קר.	פל.
פפאנזיפלוים לאָזע צו 20 גולד.	—	23
פרוטעסער לאָזע „ 100 „	—	130
דעטטא „ 50 „	—	65
וואלדשטיינ־לאָזע „ 20 „	—	29
ווינדישגרעץ „ „ 20 „	—	38
אונגארישע־פרעמיע־לאָזע צו 100 גולד.	75	116
פרייבאהל־לאָזע	50	116
וויענערלאָזע.	—	128

ווערטה־פאפיערע		
אונגארישע נאָלדרענטע 6%	30	122
דעטטא „ צו 4%	10	92
אונגארישע פאפיר־רענטע	90	89
אונגארישע גרונדענלאסטונגען	75	101
טעמעשער באנאטער	—	101
זיעבענבירגישע	25	100
נאליציע	80	100
בוקאוינא	—	97
אונגארישע אייזענבאהנ־אנלעהען	75	141
וויינגערהענס־אנלעהענס־אבלייזונגען	50	98
פפאנדשיינע דער אונגארישען באנק.		
קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	50	101
דער אונגארישען היפאטהעקען באנק צו 5½ פערצענט.	30	101
דער אונגארישען אללגעמיינען באנק.		
קרעדיט־אנשטאלט צו 5½ פערצענט	—	100
דער אפפ־באהן		97
„ נשר־אפפ־באהן	25	163

דענגאָך וואורדע דער יידישע באַנקיער אַרנשטערט ווענען עהרענ-בעליידיגונג פּערוואַרטהיילט!

* (ווי עדער איין טהעאַטער-בראַנד אין ווען!) פאַר עטוואַ צוויי יאהרען האט דיא מעלדונג פאַן דעם בראַנדע דעם זאָגענאַנטען „רינג-טהעאַטערס" אין וויען אין גאַנץ אייראָפּאַ איינע האָכגראַדיגע ערשיטטערונג הערפאָרגערופען, דא דיעזעס אונגליקס-פאַללע בעקאַנטליך איבער 600 מענשען-לעבען צום אָפּפער געפאַללען, דיא טהיילס צור אשע פערבראַנט וואורדען, טהיילס יעדאָך דען פּיעללייכט נאָך פורכטבאַרערען ערשטיקונגס-טאָד ערליטטען האבען. פאַריגען פרייטאג נון, אום דרייא פיערטעל אויף 5 נאַכמיטטאגס, איזט ווידער אין בראַנד אים זאָגענאַנטען וויענער „שטאַדט-טהעאַטער" אויסגעבראָכען. דאס גאַנצע געביידע וואורדע אין קורצער צייט אין אָפּפער דער פערהערענדען פלאַממען, דא דיעזעל בען דורך איינען פלאָמצליך ענטשטאַנדענען שטורם. ווינד איינע טהורם-האָהע פייער-זיילע בילדעטען, טראָטץ אַללער אַנשטרענגונגען דער פייערוועהר אונד דעם מיליטערס, ציינטע עס זיך אַלסבאַלד, דאסס דאס טהעאַטער-געביידע אונדערטטבאַר זיא. עס וואורדע פאָללשטענדיג ניעדערגעבראַנט. דאָך געלאנג עס, דיא נעבען-געביידע פאָם אונטערגאַנגע צו רעטטען. מענשען-לעבען זינד ניכט צו בעקלאָגען. דאָך ערליטטען מעהרערע אַרבייטער אַרם-בריכע, קאָפּף-וואונדען אונד זאָנסטיג פערלעטצונגען. דיא ערצ-הערצאָגע אַלבערעכט אונד ווילהעלם וואַרען אם בראַנד-פלאַטצע אנוועזענד. אויך מיניסטער-פּרעזידענט טאאפע, פערנער דער קריעגס-אונד פינאַנצ-מיניסטער וואַרען צור בראַנד-שטעטטע געאיילט. קאָזיער-קאָניג פראַנץ יאָזעף, דער אין דער אָפּנער בורג וויילט, ערהיעלט יעדע פיערטעל שטונדע טעלעגראַפישע נאַכריכט איבער דען פאָרטגאַנג דער לאָש-אַרבייטען. אויף וועלכע וויזע דאס פייער ענטשטאַנדען איזט, לאָסט זיך פאַרלייגיג ניכטס בעשטיממטעס זאָגען. מאַן פערמוטהעט יעדאָך, דאס אַרבייטער, וועלכע מיט איינער אויס-בעסערונג אים איינגערען דעם טהעאַטער-געביידע בעשעפטיגט וואַרען, ביים וואָרמען פאָן ליים מיט דעם פייער ניכט פאָרזיכטיג גענוג אומגינגען, איין פאָרהאַנד דירפטע פיעללייכט דורך איינען שפּרינגען פונקען פייער געפאַנגען האבען, וואָדורך דאס גראָסע אונגליק ענטשטאַנד. מאַן מוס אינדעס נאָך דעם ליעבען גאָטט דאַנקען, דאס דער בראַנד אין איינער נאַכמיטטאַגס-שטונדע אויסגעבראָכען, אונד ניכט דעם אבענדס וועהרענד דעם שפּיעלעס, אין וועלכעם פאַללע דאס ערשיטטערנדע אונגליק פאָם „רינג-טהעאַטער" זיך נונמעהר אים „שטאַדט-טהעאַטער" העטטע וויעדערהאָלען קאָנגען! — דאס שטאַדט-טהעאַטער מיט זיינען געבען-געביידען וואר ביים דער אונגאַרישן-פראַנציאָזישען פערזיכערונגס-געזעללשאַפט אויף 400,000 גולדען אסעקורירט. דער שאדען ווירד פאָרלייפיג יעדאָך נור אויף 300,000 גולדען געשעטצט.

* דיא „אססיקוראַציאָנס-גערעל" אונטער דען סאַלידעסטען אונד פערמרוינגסווירדיגסטען פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען, דיא אין אונזערער מאָנאַרכיע איינע אויסגעדעהנטע טהעטיגקייט ענטפאַלטען ניממט דיא „אססיקוראַציאָנס-געזעראַל" אַנשטרייטיג דען הערפאָרראַגענדסטען פּלאַטץ איין. וויא ווייר דעם אונס פאָרליעגענדען יאהרעס-בערעכטע פראָ 1883 ענטנעהמען, האט דיא מעכטיגע ענטוויקלונג דיעזעס בעדייטענדסטען אסעקוראַנצ-אַנשטיטוטעס אים אבגעלויפענען יאהרע נאָך וויטערע פאָרטשריטטע געמאַכט. — דיא טאָטאַל-איינגאַנהמע פיר פּרעמיען אונד געביהרען שטעללט זיך אויף 13,281,391 גולדען 81 קר׳ — דיא רעזערוועס פיר לויפענדע ריסקען פערמעהרטען זיך אים 955,016 גולדען 82 קר׳ — דיא אם 31-טען דעצעמבער 1883 אין קראַפט בעשטעהענדען קאַפּיטאַלס-פערזיכערונגען דער לעבענס-בראַנשע בעטרוגען 77,246,710 גולדען 04 קר׳, אונד פערמעהרטען זיך זאָמיט אום רונד 7 מיליאָנען. עס איזט דיעזע בעדייטענדע פערמעהרונג דער געשעפטע אים לעבענס-פערזיכערונגס-צווייגע בעזאָנדערס הערפאָרצוהעבען, וועלכע, וויא דער בעריכט מיט רעכט בעטאָנט, זאָזעהל דעם אַללגעמיינען פערטרויען, דעסען זיך דיא געזעללשאַפט ערפרייט, אַלס אויך דער פאָן איהר אין דען פאָליצען-בעדינונגען פאָר מעהרערען יאהרען איינגעפיהרטען, דיא לעבענס-פערזיכערטען וועזענטליך בעגינסטיגענדען רעפאָרמען צוצושרייבען איזט. — דיא אים יאהרע 1883 אויסגעצאַהלטען 27780 שאָדען בעטרוגען 9,611,024 גולדען 38 קר׳, מיטהין האט דיא גענעראַלי זייט איהרער גרינדונג פיר 516,038 שאָדען 169,785,742 גולדען 38 קר׳ בעצאַהלט, וואָפאָן אויף אונזער פאַטערלאַנד אַללין 74286 שאָדען מיט 30,022,836 גולד. 15 קר. ענטפאַללען. — טראָטץ דעם זעהר בעדייטענדען פערלוסטעס אין דער האַגעל-בראַנשע ערגיבט זיך איין נעטטאָ-געוווינן פאָן 551,419 גולדען 79 קר׳ וועלכער דיא פערטהיילונג איינער דיווידענדע פאָן 220 פראַנקס — 88 גולדען נאָך יעדער מיט 315 גולדען איינגעצאַהלטען אקציע ערמאָגליכטע. — דאס פרעמיענשיינ-פאָרטפיללע פיר אין שפּעטערען יאהרען איינציציהענדע פרעמיען אים דער פייער-בראַנשע ערהאָהטע זיך אויף 19,992,193 גולדען 02 קר׳, דער געוועהרלייסטונגספאָנד דער אַנשטאַלט אַן אקציען-קאַפּיטאַל אונד באַאַרר-עזערוועס בעטרעגט 29,698,824 גולדען 29 קר׳, אונד וויא אויס דעם פערמאָגענס-אויסוויז צו ערזעהען איזט, זינד דיעזעלבען אין דער פאָרזיכטיגסטען וויזע אין גוטען ווערטהען פּלאַצירט" — ווייר נעהמען מיט פערגנוגען פעראַלאַסונג, דיעזע פאָרציגליכע פערזיכערונגס-אַנשטאַלט אללען אונזערען פריינדען אונד געשעטצטען לעזערן אויפ אנגעלעגענטליכסטע צו עמפפעהלען!

דיא יודען אין עסטעררייך-אונגארן.

(פאָרטזעטצונג.)

אין פאָלגע דער העטצערייען דיעזעס פאַנאַטישען אונד באַזווילליגען גייסטליכען ראָטטעטען זיך דיא כריסטליכען איינוואָהנער פראַגס, פאָבעל אונד בירגער, צוזאַממען אונד איבערפיעלען דיא יודען מיט טהיערישער וואוטה. זיא שטעללטען דען אונגליקליכען יודען דיא וואהל צווישען טאָד אונד טויפע: אללין דיא איבערציגונגס-טרייען יודען בעטראַכטען דען טאָד אלס דיא בלאָסע קאָרפּערליכע פערניכטונג, דיא טויפע דאַגעגען אלס איינע פערניכטונג דער זעעלע. עס איזט דאהער זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיא יודען זיך וויינערטען, איהרען גאָטטעס-גלויבען צו פערלייגנען. טויזענדע אונשולדיגער יודען וואורדען דאהער אין יענעם טאגע אונד אין דער דאַרויף פאָלגענדען נאַכט אין גרוינענהאַפטער וויזע געטאָדטעט. מעהרערע אנגעזעהענע יודען, וואָרונטער איך דער גרייזע ראַבבינער, ענטלייבטען צו-ערסט איהרע אנגעהאָרינען אונד זאָדאַנן איך זיך זעלבסט, דאַמיט זיא ניכט אין דיא געוואַלט דער כריסטען פאַללען, דיא עבען נור דען נאַמען „כריסטען" טרוגען, אין ווירקליכקייט אבער ראָהע, פערוערפליכע באַרבאַרען וואַרען.

דיעזע גרויענהאַפטע אונטהאַט מאַכטע אינדעס זעלבסט אם פאַסטליכען האָפע אין ראָם אין נען ערשיטטערנדען איינדרוק. דאס אָבערהויפט דער כריסטענהייט עמפפאַנד עס רעכט זעהר, דאס דורך זאָלכע האַנדלונגען נעגען דיא אונשולדיגען יודען עבען דאס כריסטענטהום געשענדעט אונד בעזודעלט ווירד! אם 2-טען יולי 1389 ערליעס דער פאַסט דאהער איינע „בוללע", אין וועלכער ער אויך דיא בעריהמטע פרי-הער ערזעהנטע פערפיגונג דעם פאַסטעס איינגאָצענץ IV. הינזויזע, נאָך וועלכער דיא יודען אונטער קיינען אומשטענדען צור טויפע געצוואונגען ווערדען דירפען.

דאָך ניכט זאָ גערעכט אונד מילדע וויא דאס אָבערהויפט דער קורכע, דאכטע אויך דער וועלטליכע הערשער, קאָניג וועניצעל. דיעזער זאגטע אפפענטליך: „דיא יודען פראַגס האבען איהר טרייריגעס געשיק פערדיענט, ווייל זיא זיך אם אָסטער-זאָנטאג איסער איהרען הייזערן בליקען לייסען!" — מאַן זעהט אויס דיעזער אויסערונג, דאס דיעזער קאָניג אים גרונדע גענאָממען עבענפאללס צום ראָהען פאָבעל עגהאַרטע. אונד דיעזער קאָניג וועניצעל האט עבען בייא יעדער געלעגענהייט זיינע יודענגעהעסיגקייט צו טאגע טרעטען לאַסען. זאָ ערטהיילטע ער אין דעמזעלבען יאהרע דען בעפעהל, דאס דיא כריסטען ניכט פערפּליכטעט זינד, איהרען יידישען גלייבינגערן דיא שולדען צו בעצאַהלען. האט אין כריסט בייא אינעם יודען זיך אויף אין פפאַנד געלד אויסגעבאָרגט, זאָ מוסטע דיעזער דאס פפאַנד הערויסגעבען, אָהנע אויף דיא דיקערשטאַטונג זיינעס געלדעס איינען אנשפּרוך ערהעבען צו קאָנגען. אין דיעזער וויזע בעווירקטע קאָניג וועניצעל, דאס דיא מיסטען יודען אין דריקענדער אַרמוטה געריעטהען.

אונד אין דיעזער טרויריגען צייט ערשטאַנד ליידער אויס דער מיטטע דעם יודענטהום אין פערוואָרפענער מענש, דער איבער זיינע אָהנעהיגן טיפּגעדריקטען שטאַממעס-גענאָסען פיעל לייד אונד אונהייל הערויסבעשוואָר. עס וואר דיעס דער געטטיטע יודע פּסח, דער אלס „משומד" דען נאַמען פעטער אנגענאָממען. דיעזער טראַט מיט דער בעשולדיגונג אויף, דאס אין דעם געבעטע „עלינו לשבח" איינע שמעהענדע אנשולדיגונג גענען דען שטיפטער דעס כריסטענטהומס ענטהאַלטען זייא. דאס דיעזע אנשולדיגונג איינע פרעכע פערלאָגענהייט וואר — דאס איזט גאר לייכט נאַכווייזבאר. דער פערפאַסער דעס „עלינו לשבח" וואר בעקאַנגלייך דער אמורא ר ב. דיעזער לעבטע אבער צווישען 165 ביז 257 אין באַבילאָן (בבל), וואָ צו יענער צייט דאס כריסטענטהום נאָך גענצליך אונבעקאַנגט וואר. — אללין מאַן וואָללטע יא עבען נור איינע פערדעכטיגונג, ניכט אבער דיא וואהרהייט, דא יא דיא גאַנצע בעוועגונג קיינען אנדערען צוועק האַטטע, אלס איינע נייע יודענ-פערפאָלגונג הערויפצובעשוואָרען. אם 21 אויגוסט 1400 וואורדען דענן אויך 77 יודען פראַגס הינגעריכטעט. אבער קאָנינגוועניצעל קאָנגטע זיך דיעזעס שוישפּיעלס ניכט ערפרייען. דא ער אין דעמזעלבען טאגע פאָם טהראָנע געשטירצט וואורדע.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

בריעפע דער רעדאַקציאָן.

להרב הגדול וכו׳ וכו׳ בנן של קדושים אב״ד בק״ק ש״ב: ברוך רופא חולים: זה׳ יחלימהו ויחזקהו עדי זקנה ושיבה ויגביה כס הצלחתו מעלה! — הערן א׳ ז׳ אין ס׳: איבער דיא „קעסעל-בריענערייא" וועדען ווייר איהנען דעם נעכסטען אויסקונפט ערטהיילען. — הערן א׳ ה׳ אין ב׳ ס׳ מ׳: בעטרעפפס דער כטר-באהן איזט נעהערעס נאָך ניכט בעקאַנגט. — הערן מ׳ נ׳ אין נ׳ ס׳: דיא בלעעטער ווערען פאָן גון אב נעגעלמעסיג אבגעהען. — הערן נ׳ שפּ׳ אין ב׳: איינע נענוועדע בעצייכנונג איזט ניכט מאָגליך, דא דיא נאַכקאָממען נאָך לעבען, אונד דאס גאַנצע דאָך איין „פאַמיליען-געהיימניס"בילדעט. סעריע 1935 נו׳ 50 דער 64-ער לאָזע איזט ניכט געצאָגען. — הערן א׳ וו׳ אין ע׳: זיא האבען נור איינמאַל נעלד איינגעזענדעט. עס ניגנען אן זיא דאהער בלאָם אוים איהרטהום צוויייא בלעטטער אב! מיט יענער רעדאַקציאָן שטעהען ווייר ניכט אין פערבינדונג. ווייר קאָנגען דאהער ניכטס טהון — הערן ד׳ ה׳ אין ה׳ א׳: איהר 1864-ער לאָז ס׳ 1479 נו׳ 44 איזט מיט 165 גולדען נעצאָגען. וואלדשטיין ניכט נעצאָגען. — הערן וו׳ מ׳ אין ס׳ (נאַליציען): איהר איננאַר. פרעמיענ-לאָז ס׳ 5308 נומ׳ 43 איזט מיט 131 גולד׳ 87 קר׳, אונד איהר 1864-ער לאָז ס׳ 2436 נו׳ 61 מיט 180 גולד׳ נעצאָגען, אללע אנדערען זינד ניכט נעצאָגען.— הערן ל׳ ב׳ אין צ׳ (בוקאָווינא). אונד הערן ס׳ ס׳ אין מ׳ מ׳ י׳: איהרע לאָזע זינד ניכט נעצאָגען. — הערן וו׳ י׳ אין מ׳: איהר לאָז דער שאַדט וועניגע איזט מיט 30 ליירע, דאס זאכסען-מיינינגען מיט 8 גולדען נעצאָגען, דיא אנדערען זינד ניכט נעצאָגען וואָרדען. — פאָן דען אונס איינגעזענדעטען נומערן דער איזר. מער-כען-וואיזענהויז-לאָזע האט קיינעס נעוואָגען. — הערן י׳ וו׳ ק׳ אין ס׳: איהר טירקען-לאָז איזט ניכט נעצאָגען, דער קאָפּאָן רעפּרעזענטירט איינען ווערטה פאָן 6 פראַנקס. — הערן מ׳ ב׳ אין טש׳ (בוקאָווינא): איהר פרעמיענלאָז ס׳ 8048 נו׳ 44 ניכט נעצאָגען.

☞ נייא איינטרעטענדע אבאָנענטען ערהאַלטען דיא ביזהער ערשיענענען נוממערן מיט דעם אנפאנג דעס „אַללגעמעינען" אונענטגעלטליך נאכגעליעפערט.

גשעפטס-בעריכט.

פעסטער-פריזע.

קאָרן (נייא) נוטער בענעהר —8.40 גולד.

נערסטע, וועניג צונעפיהרט פוטטער-וואאַרע 7.40—7.75 גולד. — מאלץ-וואאַרע 8.75—9.50 גולד.

האַפער פיעל אנגעבאָט (נייא) 7.15—7.45 גולד.

קוקורוין בייא נוטער קוואַלוטט 6.15—6.30 גולד.

פריהיאהרס-ווייצען 9.95—9.97 גולד

הערבסט-ווייצען 9.60—9.62 גולד.

קוקורוין פער יוני-יולי 6.37—6.38 גול.

קוקורוין פער יולי-אויגוסט 6.50—6.52 גולד.

הערבסט-האַפער 6.44—6.62 גולד.

רעפּס פער אויגוסט-סעפּטעמבער 13.60—13.75 גולד.

☞ פאָרטזעטצונג אויף דער „ביילאגע".

פיר דיא רעדאַקציאָן פעראַנטוואָרטליך: מ׳ עהרענטהייל.